БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 258 (6693)
ДЕКАБРИИН 10
ЧЕТВЕРГ
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Промкомбинадуудай, олзоборилгын артельнүүдэй шухала зорилгонууд

Манай Коммунистическэ парти, Советскэ правительство ойрын хоёр—гурбан жэлэй турша соо үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудай үйлэдбэрилгые эрид шууд үргэдхэжэ, тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ арад зоной ажабайдалые улам һайжаруулха зорилго табяа. Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ нютагай промышленностиин ба олзоборилгын кооперацинуудай предприятинууд ехэхэн үүргэ эзэлнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ нютагай промышленностиин болон олзоборилгын кооперациин предприятинууд үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ талаар зарим тэды амжалтануудые туйлаһан байна. Тиигэбэшье, ажалшадай улам ургажа байгаа материальна эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангаха ябадалда тэдэнэр үшөөл багаар туһална. СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба КПСС-эй ЦК «Үргэн хэрэглэлэй промышленна эд товар үйлэдбэрилгые үргэдхэхэ ба тэдэнэй шанарые һайжаруулха тухай» һаяхан гаргаһан тогтоол соогоо нютагай промышленностиин, олзоборилгын кооперациин хүдэлмэридэхи ехэнүүд дутагдалнуудые элирүүлээд, тэдэниие дары усадхаха замуудыень заажа үгөө.

Манай республикын Нютагай промышленностиин министерство, Бурмонпромсовет, аймгүйсэдкомууд промкомбинадуудай ба олзоборилгын артельнүүдэй хүдэлмэриие үшөөл хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ. Предприятинуудай үйлэдбэриие үргэдхэлгэдэ зохихо анхарал оролдолго хүсэд хандуулагданагүй. 1953 оной үнгэрһэн 11 һара соо Нютагай промышленностиин министерствын предприятинууд 50 ондоо зүйлэй эд товар үйлэдбэрилхэ түсэбтэй аад, тэдэнэйнгээ миил 16-ень дүүргээ. Тэрэшэлэн Бурмонпромсоведэй хори гаран артельнүүд 11 һара соо валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй байшоо.

Яруунын, Ахын, Хэжэнгын, Курумканай аймпромкомбинадууд илангаяа муугаар хүдэлмэрилнэ, валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө һараһаа һарада дүүргэдэггүй байна.

Гоё һайхан, бүхэ ба һайн шанартай эд товарнуудые үйлэдбэрилхэ гээшэ промкомбинат, артель бүхэнэй шухалын шухала зорилго болоно. Теэд, энэ талаар олон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд биратай юумэ хээгүй байһаар. Улан-Удын мебельнэ фабрика түсэбөө дүүргэхэгүйнгөө хажуугаар, продукциин шанарые һайжаруулха талаар ехэнүүд дутагдалтай. Гүрэнэй стандартын эрилтын ёһоор шифоньер, этажеркэ, стол, стулнууд хүсэд бүтээгдэнэгүүй. Бурмонпромсоведэй олзоборилгын артельнүүдэй, мүн Улан-Удын оёдолой фабрикын гаргаһан оёмол хубсаһанууд муу шанартай дээрэһээ олонхи ушарнуудта магазинуудта удаан саг соо хэбтэжэ байха юм.

Аймпромкомбинадууд, олзоборилгын артельнүүд нютагай баялигуудые үйлэдбэридөө үргэнөөр хэрэглэхэ зорилготой. Кяхтын промкомбинат юрын бургааһануудые матажа, тон зохид стул, креслэнүүдые бүтээнэ. Республикымнай бүхы нютагуудта энэ мэтын түүхэй эд тон элбэг, теэд Нютагай ба түлишын промышленностиин министерство энээниие хэрэглэнэгүй, кяхтынхидай һайшаалта үүсхэлые дэмжэнэгүй.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленум социалистическэ хүдөө ажахые богонихон болзор соо эрид түргэнөөр хүгжөөхэ зорилго бүхы советскэ хүнүүдэй урда табяа. Тиимэһээ, хүдөө ажахыда хэрэглэгдэхэ шарга, тэргэ, дугаа, мориной зэр зэмсэгүүдые, хирпиисэ ба барилгын бусад материалнуудые элбэгээр үйлэдбэрилхые промкомбинат, олзоборилгын артельнүүдһээ эригдэнэ. Гэхэтэй хамта, энэ шухала асуудалай мүнөө болотор нэгэшье аймпромкомбинадаар бэелүүлэгдэжэ эхилээдүй байһаниинь тон гэмшэлтэй.

Ерэхэ жэлдэ овощиин үндэр баян ургаса хуряаха услови байгуулалсахын тулада, 1953 оной дүрбэдэхи квартал соо промкомбинадуудай хүсөөр 6 мянга гаран парниково рама үйлэдбэрилхэ тухай зохёогдоһон проект мүн саарһан дээрээл үлэжэ байна.

Промкомбинадуудай ба олзоборилгын артельнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, партийна эхин организацинууд богони болзор соо хүдэлмэридэхи эдэ бүхы дутагдалнуудаа сүм усадхажа, парти, правительствоор урдаа табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ ёһотой. Предприятинуудай хүдэлмэришэн бүхэн үйлэдбэриингөө һарын түсэбүүдые заатагүй дүүргэхэтэеэ хамта, продукциингаа ассортиментые үргэдхэхын, шанарыень эрид һайжаруулхын түлөө оролдохо ёһотой. Илангаяа олзоборилгын артельнүүд ажалшадай ехээр хэрэглэдэг эмалированна амһартануудые, малшадта хэрэгтэй лампын шэл, түмэр, шэрэм пеэшэнгүүдые ба үргэн хэрэглэлэй бусад товарнуудые, тиихэдэ промкомбинадууд, «Металлоширпотреб» завод һаяын үдэрнүүдһээ эхилжэ колхозуудта хэрэгтэй тэргын голой түүлхэ, колпак, таха, тахын хадааһан гэхэ мэтые үйлэдбэрилжэ эхилхэ зэргэтэй.

Гүрэнэй түсэбүүдые саг болзор соонь дүүргэлгэдэ социалистическэ мүрысөөн ехэ удхашанартай. Тиимэһээ промкомбинадууд ба артельнүүдэй өөһэд хоорондо мүрысэхэ ябадалые хангаха, ажахын хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Ажалшадта гансахан һайн шанартай продукци үгэхын түлөө промкомбинадуудай ба артельнүүдэй үйлэдбэри дээрэ шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, ажалай новаторнуудай хүдэлмэриин эрхим дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо шухала байна.

БМАССР-эй Нютагай ба түлишын промышленностиин министерство, Бурмонпромсовет, аймгүйсэдкомууд промкомбинадуудай, олзоборилгын артельнүүдэй хүдэлмэридэ шанга эрилтэ табижа, тэдэнэй хүдэлмэриин саашанхи зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар зохихо хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Промкомбинадуудай ба олзоборилгын артельнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд дээрэ дурсагдагша дутагдалнуудые ойрын сагта усадхажа, хүдөө нютагуудта үргэн хэрэглэлэй эд товар элбэг болгохын түлөө шангаар тэмсэхэ, ажалшадай саг үргэлжэ ургажа байгаа эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангахын түлөө бодото оролдолго гаргаха ёһотой.

Нэгэ тосхоной 500 мэргэжэлтэд

ЛИТВИНСКОЕ. (Казахска ССР). (ТАСС). Колхозой тээрмые даагша Степан Лонцевский Саратовһаа бэшэг абаба. Тэрэнэй үхибүүд — Игорь, Анатолий ба Тамара гэгшэд Н. Г. Чернышевскиин нэрэмжэтэ Саратовска университедэй студентнүүд һуралсалайнгаа амжалтануудай тухай, каникулда гэртээ бусажа ерэхэ тухайгаа мэдээсэнэ. Карагандинска медицинскэ институдай студент Михаил Чернов, Казахска эхэнэрнүүдэй педагогическа институдай студентка Людмила Померанцева гэгшэд үбэлэй каникулда түрэл тосхондоо тэрэшэлэн ерэхэ юм.

Карагандинска областиин, Осакаровска районой Литвинское тосхоной ажалшадай—«Заветы Ильича» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй хоёр зуун үхибүүд Москва, Ташкент, Ленинград болон бусад городуудай вузуудта һуралсана. Урдань Литвинское болбол Казахстанай эгээн гээгдэнги тосхонуудай нэгэниинь байһан юм. Агууехэ Октябриин урда тээ тэндэхи бүхы хүн зониинь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байгаа. Мүнөө дунда һургуули, клуб, радиоузел энэ тосхондо бии. Михаил Очкасов ба Мария Изранова гэгшэд институдта һуралсажа гараһанайнгаа һүүлээр түрэл тосхондоо ерэбэ. Валентин Лагутин —инженер, Александр Татарников геолог болонхой.

Советскэ засагай жэлнүүдтэ табан зуу гаран багшанар, врачууд, агрономууд, зоотехнигүүд ба бусад мэргэжэлтэд энэ тосхонһоо урган гараа.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Росситай Украинын нэгэдэһээр 300 жэлэй ой тухай

КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол Росситай Украинын нэгэдэһээр 1954 оной январьда гүйсэхэеэ байһан 300 жэлэй ойе гайхамшагта түүхэтэ событи гэжэ, украинска ба ород арадуудай, Советскэ Союзай бүхы арадуудай национальна ехэ һайндэр гэжэ үргэнөөр тэмдэглэхэ гэһэн тогтоол гаргаба.

Энэ гайхамшагта событи хадаа нэгэ бүхэли Российска гүрэн дотор ород арадтай нэгэдэхын түлөө хариин богоолшологшодто эсэргүүсэн украинска арадай хэһэн олон зуун жэлэй тэмсэлэй түгэсхэл мүн байгаа гэжэ тус тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Эртэ урданай ород арад үндэһэтэнэй нэгэ үндэһэнһөө гараһан украинска арад нэгэн уг гарбалтай байһанаараа, бүхы түүхэтэ хүгжэлтынгөө дүтэ ойро ба нэгэн ниитэ байһанаар ород арадтай холбоотой туладаа ахадүү ород арадтайгаа нэгэдэхэеэ саг үргэлжэ эрмэлзэжэ байһан юм. Үни удаан сагай туршада Украина хариин богоолшологшодой дарлалта доро байһан, турецко-татарска хаануудай зайгуул һүрэг дээрмэшэдэй агрессивнэ добтолгоһоо, польско шляхтын дарлалтаһаа айхабтар ехээр хохидон үгыржэ ба хооһологдожо байһан юм. Украинска арад хосоргогдохо аюулда ороод байхадаа хариин богоолшологшодой дарлалтада эсэргүү тэмсэлые саг үргэлжэ хэжэ байһан юм.

1648—1654 онуудай сүлөөлэлгын дайнда украинска арад гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша, полководец Богдан Хмельницкиин хүтэлбэреэр ябажа, польско шляхтын дарлалтаһаа Украиные сүлөөлхын түлөө, Росситай Украиные нэгэдхэхын түлөө баатар тэмсэл хэһэн байгаа. Богдан Хмельницкиин түүхэтэ аша габьяань юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа ород арадтай нигта холбоо барисаатай байха гэһэн украинска арадай эрмэлзэлгые харуулжа ба украинска гүрэн түрэ байгуулалгые толгойлжо ябахадаа, тэрэнэй зорилгонууд болон перспективэнүүдые зүбөөр ойлгоһон, агууехэ ород арадтай нэгэдэхэдэә украинска арад өөрыгөө абарха байна гэжэ тоолоһон байгаа.

Сүлөөлэлгын дайнай гол ба шиидхэхы хүсэниинь дарлагданги таряашад байһан юм, тэдэнэр Украиные хариин богоолшолгоһоо сүлөөлхын түлөө тэмсэһэн, феодалнууд-крепостнигуудай социальна дарлалтада эсэргүүсэн бодоһон байгаа. Польско феодалнуудай дарлалта доро зобожо байһан польско таряашад польско шляхтада эсэргүү украинска арадай тэмсэлые үргэнөөр һайшаадаг ба талархадаг байһан юм. Ород гүрэнэй, илангаяа Россин арад ниитын саг үргэлжын туһаламжа ба дэмжэлгэ сүлөөлэлгын дайнда арадай хүдэлөөнэй үргэн далайсатай болохо, тэрэнэй гайхамшагта амжалтануудые туйлаха ябадалда ашатай туһатай байһан байна.

Росситай Украинын нэгэдэхэ тухай 1654 оной январиин 8 (18)-да Переяславска Радын абаһан шиидхэбэри энэ бүгэдэарадай тэмсэлэй түгэсхэлынь болоо һэн, тус шиидхэбэри эрхэ сүлөөдэ дуратай украинска арадай һанал хүсэлые хүсэтэйгөөр мэдүүлһэн, тус арадай хэтэ заяанай эрмэлзэлгые ба һанал найдалые харуулһан ябадал, тэрэнэй ажабайдалда болоһон эрид эрьелтын шата мүн байгаа. Украинска арад ород арадые өөрынгөө найдамтай хамгаалагша ба союзник гэжэ хододоо тоолодог байгаа, тиигэжэ мяхан түрэл ахадүү ород арадтайгаа өөрынгөө хуби заяае хэтэдэнь холбоод, тиигэжэ наца байһан өөрыгөө абарһан ба аршалан үлөөһэн байгаа.

Россие тиихэдэ хаанай ба помещигүүдэй толгойлжо байбашье Росситай Украинын нэгэдэлгэ хадаа украинска болон ород арадуудай саашанхи политическэ, экономическа, культурна хүгжэлтэдэ угаа ехэ прогрессивнэ удхашанартай байгаа. Хаанта засагай, ородой ба украинска феодалнуудай болон буржуазин реакционно политика ябуулдаг байбашье, хоёр агууехэ славянска арадуудай нэгэдэлгэ Россин болон Украинын арадуудые дүтэ хани болгоһон байна, тэдэнэр гадаадын бүхы дайсадта эсэргүү, ниитэ дарлагшадта эсэргүү, крепостнигууд болон буржуазида эсэргүү, хаанта засагта болон капиталистическэ богоолшолгодо эсэргүү хамтын тэмсэлэй гансал зүб замые шэлэн абаһан байна.

Национально-колониальна дарлалтын шэрүүн хатуу реакционно хаанай политикын ябуулагдажа байбашье, ород арадай эрхим хүбүүд Украинын бэеэ даанхай байдалтай байха эрхые мэдэрдэг, украинска арадай түрүү ажал-ябуулагшадтай хамтадаа ябажа, Россин арадуудые бэе бэедэнь тухиран харшадхаха бузар муухай политикада эсэргүүсэн тэмсэдэг байгаа, иимэ политикые ород ба украинска помещигүүд болон буржуази, тэдэнэй туһамаршад — дээрэнхы үзэлтэй шовинистнүүд болон украинска националистнууд ябуулдаг байгаа.

Дарлагшад мүлжэгшэдтэ эсэргүү, ородой болон украинска газарта добтолһон хариин булимтарагшадта эсэргүү хамтын тэмсэл хэһэнэй үндэһөөр хоёр агууехэ ахадүү арадуудай түрэл нигта, таһаршагүй бүхэ хани барисаан хүгжэжэ ба бэхижэжэ байһан байна. Энэ хани барисаанай агууехэ туйлалтанууд хадаа Росситай Украинын нэгэдэһэнэй түүхэтэ удхашанарые сэгнэхэдээ хэгдэһэн буржуазно-националистическэ хазагайруулгануудай арадта харша удхые эли тодоор ба үнэншэмөөр элишэлэн тодоруулна, украинска, ород болон Советскэ Союзай бусад арадуудай таһаршагүй бата холбоо барисаае һуларуулха ба һалгааха гэһэн буржуазна националистнуудай бүхы һэдэлгэнүүдэй бүтэнгүй хосорхо байһаниие элеэр харуулна.

Дэлхэй дээрэ эгээл революционно российска пролетариадай ба тэрэнэй дайшалхы авангард — Коммунистическэ партиин түүхын түби дээрэ бии бололго ород, украинска ба Россин бүхы арадуудай саашанхи хүгжэлтэдэ шиидхэхы удхашанартай байһан байна.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр Россин арадууд Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци хээд, капиталистическэ богоолшолгын гэнжэнүүдһээ сүлөөрһэн, социализм тээшэ замые арадуудта нээжэ үгэһэн байха юм. Украинска арад социализмын замаар ород арадай хойноһоо эгээн түрүүн зориһон, өөрынгөө национальна украинска гүрэниие байгуулжа, энээгээрээ өөрынгөө түүхын шэнэ ба үнэхөөрөө алдарта үеын эхи табижа, өөрынгөө хэтэ заяанай һанал хүсэлэй бэелэлтые одоол туйлаһан байна.

Ород ба украинска арадуудай ахадүүгэй хани холбоон ба барисаан Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин үедэ, дотоодын контрреволюцида ба хариин сэрэгэй интервенцидэ эсэргүү гражданска дайнай гал дүлэн соо, социалистическэ байгуулалтын үедэ, немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүү Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхэтэ байлдаанууд соо бүхэжэһэн ба хатуужаһан байна.

Советскэ Союзай арадуудай бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанартай илалтануудые туйлаһанай эсэстэ, ленинско-сталинска национальна политикые бэелүүлһэнэй ашаар украинска арад нэгэн бүхэли Украинска советскэ социалистическэ гүрэн дотор бүхы украинска газарнуудые нэгэдхэжэ, өөрынгөө национальна бадаралтые бэелүүлжэ шадаһан байна.

Ород ба украинска арадууд экономическа болон культурна байгуулалтадаа угаа ехэ амжалтануудые туйлаад, мүнөө манай ороной ахадүү бүхы арадуудтай хамтадаа Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр коммунизм тээшэ ошоһон замаар урагшаа найдамтайгаар зорижо ябана.

Украинска ба ород арадуудай, Советскэ Союзай бүхы арадуудай хэтэдээ мүнхэ бата бэхи хани барисаан украинска арадай, мүн баһа Советскэ Союзай бусад арадуудай национальна бэеэ даанхай байдалтай ба эрхэ сүлөөтэй байлгын, национальна культурын бадаралгын ба сэсэглэн һалбаралгын эшэ үндэһэн мүн.

Энэ гайхамшагта түүхэтэ событиие — Росситай Украинын нэгэдэһээр 300 жэлэй ойе национальна ехэ һайндэр гэжэ үргэнөөр тэмдэглэхэ, манай Эхэ ороной түүхэдэхи энэ шухала событида ба Советскэ Союзай арадуудай хани барисаае саашадань бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан лекцинүүдые, элидхэлнүүдые болон хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэхэ гэжэ КПСС-эй ЦК, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум өөрынгөө тогтоол дотор нютагуудтахи партийна болон советскэ организацинуудые уялгалба.

Һара соо 3300 түхэриг олобо

Украинска ССР. Львовско областиин Ново-Ярычевскэ МТС-тэ тракторна бригадануудай хүдэлмэришэдтэ октябрь һарын хүдэлмэриин түлөө мүнгэн түлэбэри үгтэбэ. Тракторист Казимир Мейта 235,5 ажалта үдэр оложо, тэрэнэйнгээ түлөө 1648 түхэриг мүнгэ ба долоон центнер таряа абаха болоһон байна. Намарай пар хахалха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэһэнэй түлөө тракторист 45 процент нэмэлтэ түлөөһэ абаба. К. Мейта абаха орооһоойнгоо орондо мүнгэ абахые хүсэбэ. Гүрэндэ орооһо худалдан абаха сэнгээр тэрэнь түлэгдэхэ юм. Тиимэһээ мүнгэндэ оруулан бодоходо Казимир Мейта октябрь һарын турша соо 3300 шахуу түхэриг мүнгэ абаха болоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: трактористнууд К. Мейта (зүүн гарһаа) ба А. М. Дзивинский.

ТАСС-эй ФОТОХРОНИКО.

1954 ондо болохо тиражуудай түсэб

1954 ондо СССР-эй гүрэнэй урьһаламжануудаар 27 тираж, тэрэ тоодо захилгаар тараагдаһан урьһаламжануудаар шүүбэринүүдэй 16 тираж ба үниень түлэхэ дүрбэн тираж, Гүрэнэй дотоодын шүүбэритэ 3 процентнэ урьһаламжаар зургаан гол тираж ба нэмэлтэ нэгэ тираж болохо байна.

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй гурбадахи урьһаламжын шүүбэринүүдэй тираж январиин 24-дэ Акмолинск городто, мүн Гүрэнэй дотоодын шүүбэритэ 3 процентнэ урьһаламжын тираж январиин 30-да Москвада болохо байна.

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй хоёрдохи урьһаламжын шүүбэринүүдэй тираж февралиин 28-да Ворошиловградта, СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй табадахи урьһаламжын тираж мартын 7-до Москвада, СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй дүрбэдэхи урьһаламжын тираж мартын 14-дэ Томскдо, Гүрэнэй дотоодын шүүбэритэ 3 процентнэ урьһаламжын тираж мартын 30-да Бакуда үнгэргэгдэхэ юм.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжын (1951 ондо гаргагдаһан) шүүбэринүүдэй тираж апрелиин 25-да Вильнюстэ, май соо: Гүрэнэй 1948 оной 2 процентнэ урьһаламжын шүүбэринүүдэй тираж майн 9-дэ Пензэдэ, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжын (1952 ондо гаргагдаһан) тираж майн 23-да Москвада, мүн Гүрэнэй дотоодын шүүбэритэ 3 процентнэ урьһаламжын тираж майн 30-да Ленинградта болохо.

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй гурбадахи урьһаламжын шүүбэринүүдэй тираж июниин 20-до Чебоксарада болохонь, мүн июлиин 25-да Ижевскдэ—СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжаар (1953 ондо гаргагдаһан), июлиин 30-да Киевтэ—Гүрэнэй дотоодын шүүбэритэ 3 процентнэ урьһаламжаар, августын 22-то Ленинабадта—СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй хоёрдохи урьһаламжаар тиражууд үнгэргэгдэхэнь.

Сентябрьда дүрбэн тираж үнгэргэгдэхэ: СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй дүрбэдэхи урьһаламжаар шүүбэринүүдэй тираж ба үниень түлэхэ тираж—сентябриин 19-дэ ба 20-до Астраханьда, Гүрэнэй дотоодын шүүбэритэ 3 процентнэ урьһаламжаар шүүбэринүүдэй гол ба нэмэлтэ тиражууд—сентябриин 30-да Москвада болохо байна.

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй табадахи урьһаламжын шүүбэринүүдэй тираж октябриин 4-дэ Запорожьедо, мүн октябриин 31-дэ Москвада—СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй хоёрдохи урьһаламжын үниень түлэхэ тираж болохо.

Ноябрьда гурбан тираж үнгэргэгдэхэ: ноябриин 14-дэ Псковто—СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжаар (1951 ондо гаргагдаһан) шүүбэринүүдэй тираж, ноябриин 21-дэ Москвада—СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй гурбадахи урьһаламжаар үниень түлэхэ тираж, мүн ноябриин 30-да Москвада—Гүрэнэй дотоодын шүүбэритэ 3 процентнэ урьһаламжаар шүүбэринүүдэй тираж болохо юм.

Декабрьда дүрбэн тираж үнгэргэгдэхөөр хараалагдана: СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжын шүүбэринүүдэй тираж декабриин 12-то Орёл городто, Гүрэнэй 1948 оной 2 процентнэ урьһаламжын шүүбэринүүдэй тираж ба үниень түлэхэ тираж декабриин 19-дэ ба 21-дэ Серпухов городто, мүн декабриин 26-да СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжын (1952 ондо гаргагдаһан) тираж Новгородто болохо байна.

(ТАСС).

Жэлэй түсэб дүүргэгдэбэ

СВЕРДЛОВСК, декабриин 7. (ТАСС). Мүнөөдэр «Вахрушевуголь» трест түлишэ малтан абалгынгаа жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал нүүрһэ малтан абалга 17 процентээр ургаа.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые һайнаар эмхидхэхэ

Курумканай аймагай партийна конференциһээ

Курумканай аймагай IX партийна конференци партиин айкомой ба шалгалтын комиссиин тоосоонуудые зүбшэн хэлсэһэн байна. КПСС-эй айкомой худэлмэри тухай тоосоото элидхэл айкомой секретарь нүхэр Раднаев хэбэ.

КПСС-эй XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, XVII областной ба VIII аймагай партийна конференцинүүдэй тогтоолнуудые дүүргэлтэ болгон тоосоото үе соогоо партиин айком партийно-эмхидхэлэй ба политическэ худэлмэриие зарим тэды һайжаруулһан, худөө ажахын гол шухала бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгые урданайхидаа орходоо тодорхойгоор хүтэлбэрилдэг болоһон байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Гэхэ зуура, партиин айкомой, аймгүйсэдкомой, машинно-тракторна станциин, колхозуудай правленинүүдэй ба партийна организацинуудай худэлмэридэхи дутуу дундануудые элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд тон зүб шүүмжэлэн элирхэйлһэн байна.

Тус аймаг худөө ажахыгаа хангалтатай һайнаар хүгжөөжэ шаданагүй. Ажахынь гол һалбари болохо малажал ехэ гээгдэлдэ оронхой. Ниитын малажалые хүгжөөхэ гурэнэй түсэб энэ жэлдэ нэгэшье түрэлэй малаар дүүргэгдээгүй. Колхозуудта, илангаяа Сталинай, Кировэй, Маленковой нэрэмжэтэ худөө ажахын артельнүүдтэ адуу малай ашаг шэмэ муу байна. Малай үүлтэр һайжаруулагданагүй.

Партиин айком болон аймгүйсэдком ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа шадаагүй. Энэ ушарһаа мүнөө малай үбэлжэлгэ ехэ бэрхэшээлтэйгээр үнгэрэгдэжэ байна. Олон мал байра байдалаар хүсэд хангагдаагүй. Малажалай ажал ехэтэй худэлмэринүүдые механизацилха, худөө ажахын түрүү арга метод нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ёһотой анхарал хандуулагданагүй.

Ниитын малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэхи дутагдалнуудай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, партиин айком ба аймгүйсэдком ажахын энэ һалбариие гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзэнэгүй, ниитын малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ коммунистнуудые, аймагайнгаа бүхы ажалшадые бүримүһэн элсүүлжэ шаданагүй.

Худөө ажахые партиин айкомой бюро, аймгүйсэдком халирхайгаар хүтэлбэрилһэн зангаараа гэжэ конференциин делегадууд, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Шанюшкин, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Димитров ба бусад шүүмжэлбэ. —Колхозуудта малай томо гүүртэнүүдые эмхидхэхын шухала байһан тухайда ходо хэлсэгдэдэг байбашье, мүнөө болотороо энэ хэрэг шиидхэгдэнэгүй. Тиимэһээ малажалай ажал ехэтэй худэлмэриие механизацилхын аргагүй байна,—гэжэ нүхэр Димитров тэмдэглэбэ.

—Партиин айком колхозуудай ажал-ябуулгые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзэдэггүй, гээгдэнги колхозуудта ёһотой анхарал хандуулдаггүй, — гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Очиров мэдүүлбэ.

Энэ жэлдэ аймагай колхозууд ороһото культурануудай тон муу ургаса абаһан дээрэһээ урэһэ хүрэнгөөр өөһэдыгөө хангажа шадаагүй. Гэбэшье, ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса абахын түлөө ямаршье тэмсэл мүнөө партиин айком ба аймгүйсэдком ябуулнагүй. Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд мүнөө тон муугаар бэелүүлэгдэнэ, тракторнууд болон худөө ажахын машинанууд ехэ удаанаар заһабарилагдана. Ороһото ба тэжээлэй культурануудай үндэр ургаса абахын түлөө машинно-тракторна станциин үүргэ ба харюусалга ёһотойгоор дээшэлүүлэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые бодотоор бэелүүлхын түлөө партиин айком үшөө һулаар тэмсэнэ, худөө ажахые саашадань хүгжөөхэ зорилгоор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд мүнөө дүүргэгдэнэгүй. Жэшээнь, малай үбэлжэлгэ олохон колхозуудта, илангаяа Сталинай, Калининай, Хрущевой, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудта мүнөө хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна.

Эдэ бүхы дутагдалнуудай гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, худөө ажахые улам хүгжөөхэ хэрэгые партиин айкомой бюро һулаар хүтэлбэрилнэ, эмхидхэлэй худэлмэри муугаар ябуулна. Эмхидхэлэй худэлмэриин тон шухала принцип— шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые хинан шалгаха хэрэг хангалтагүйгөөр табигданхай.

Тоосоото үе соогоо партиин айком хэдэн олон пленумүүдые, бюрогой заседанинуудые үнгэргэжэ, аймагайнгаа ажахын ба культурна байгуулалтын шухала шухала асуудалнуудаар муу бэшэ шиидхэбэринүүдые баталан абаһан байна. Гэбэшье, эдэ шиидхэбэринүүдээ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө зохистой эмхидхэлэй худэлмэри партиин айком ябуулаагүй байна.

—Эмхидхэлэй худэлмэриие һайнаар ябуулхын, баталан абаһан шиидхэбэринүүдэйнгээ гүйсэдхэлые саг үргэлжэ хинан шалгахын орондо,—гэжэ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Ешонов мэдүүлбэ,—партиин айкомой бюро хэдэн олон заседанинуудые үнгэргэжэ ехэнхи сагаа барадаг.

Партиин айкомой секретарь түрүүтэй хэдэн партийна худэлмэрилэгшэд мүнөө машинно-тракторна станциин дэргэдэ бии байбашье, айкомой инструкторнууд эмхидхэлэй худэлмэридэ, шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые хинан шалгаха хэрэгтэ зохихо анхаралаа хандуулдаггүй зангаараа.

Аймгүйсэдкомой худэлмэриин дутагдалнууд ехэ зүб шүүмжэлэгдэбэ. Аймгүйсэдком нютагай советүүдые, колхозуудые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ, өөрынгөө таһагуудай худэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ шаданагүй. Аймгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй ба элүүрые хамгаалгын таһагуудай худэлмэридэхи горьтойхон дутагдалнууд элирүүлэгдэбэ.

Конференци хадаа партийно-эмхидхэлэй ба политическэ худэлмэриие һайжаруулха, «Худөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые дүүргэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан тодорхой шиидхэбэри баталан абаа. КПСС-эй айкомой ба шалгалтын комиссиин шэнэ состав, областной партийна конференцидэ ошохо делегадууд һунгагдаа.

**

Партиин айкомой эмхидхэлэй пленум боложо, айкомой нэгэдэхи секретаряар **Д. Т. Раднаев**, секретарьнуудаар нүхэд **А. Ц. Санжиев**, **Ж. Б. Гармаев** гэгшэд һунгагдаба.

Ниитын малажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ

Закаменай аймагай партийна конференциһээ

Закаменай аймагай партийна конференци болобо. Ниитын ажахые, илангаяа малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ конференци гол анхаралаа хандуулһан, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлгэдэхи дутагдалнуудые эрид хурсаар элирүүлһэн байна.

Аймагай ажахые ба культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ партийна эхин организацинуудай үүргын зарим тэды дээшэлһые, партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ худэлмэриин бага зэргэ һайжарһые элидхэлшэ, партиин айкомой секретарь нүхэр Биртанов, мүн үгэ хэлэһэн делегадууд тэмдэглэбэ.

Тоосоото үе соо аймагай колхозуудта ороһото культурануудай ургаса нилээд ехэ болоһон байна. Гадна, 1940 онойхитой сасуулбал, колхозуудай адуу малай тоо толгой һайса олошороо.

Гэхэ зуура, худөө ажахые, илангаяа малажал хүгжөөлгые партиин айкомой бюро үшөө хангалтагүйгөөр ударидана гэжэ конференци тэмдэглэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор партиин айком худэлмэрөө шэнэдхэн табижа шадаадуй, тэдэниие бодотоор бэелүүлхын түлөө һулаар тэмсэнэ. Партиин айкомой худэлмэрилэгшэд, колхозуудай партийна организацинуудай секретарьнууд малшадай дунда ойлгууламжын худэлмэри дутамагаар ябуулна. Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолтой дашарамдуулан колхозуудай, машинно-тракторна станциин баталан абаһан хэмжээ-ябуулганууд мүнөө хүсэд бэелүүлэгдэнэгүй.

Аймагай колхозуудта адуу малай ашаг шэмэ хангалтагүй байна. Һүтэй үнеэдэй тусгаар гүүртэнүүд олонхи колхозуудта эмхидхэгдээгүй. 1952 ондо аймагай колхозууд дундаа жэшээгээр үнеэн бүриһөө минии 265 литр, энэ жэлэй 9 һарын туршада оройдоо 274 литр һү һааһан байна. Энэ жэлдэ дунда жэшээгээр хонин бүриһөө минии 1,1 кг. нооһон хайшалагдаа.

Малай үүлтэрые һайжаруулха хэрэг ёһотойгоор шиидхэгдэнэгүй. Энэ жэлэй ноябриин 1-нэй мэдээгээр үүлтэртэ малай тоо бүхы малай тоогой имагтал 2 процентнь байна. Тиихэдэ үнеэдэй тоо эбэртэ бодо малай тоогой оройдоо 21 процентнь юм. Эгээл энэ баримта ниитын малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ тон ехэ һаад ушаруулна.

Тэрэшэлэн малажалые хүгжөөлгын гол дутагдалнуудай нэгэнниинь юуб гэхэдэ, аймаг дотор тэжээлэй бата бэхи база байгуулагдаагүй, зоотехническэ барилгын түсэб огто дүүргэгдэдэггүй байна.

Партиин айкомой хүтэлбэрилхы арга методтэ бии байһан олохон дутагдалнуудые делегадууд шүүмжэлэн элирүүлбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой гараһаар нилээд ехэ сагай үнгэрбэшье,—гэжэ «1-ое Мая» колхозой түрүүлэгшэ, конференциин делегат нүхэр Гончиков хэлэбэ,—партиин айкомой секретарьнууд нүхэд Биртанов, Карелин, Цыренов гэгшэд колхозуудые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилдэг зангаараа. Колхознигуудай, илангаяа малшадай дунда агитационно-ниитын худэлмэри муугаар ябуулагдана. Худөө ажахын наукануудай туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ёһотой анхарал табигданагүй гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, ниитынгээ адуу малые нэгэшье гээлтэ хоролтогүйгөөр ондо оруулхын шухала байһан тухайда делегадууд хэлэбэ. Теэд, зарим колхозуудта, илангаяа Ленинэй, Маленковой, Ждановай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта малай үбэлжэлгэ мүнөө муугаар үнгэрэгдэнэ.

—Аймагай колхозууд адуу малдаа үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэжэ шадаха гүйсэд арга боломжотой. Үһа намагта ороһон, боролжо бургааһанда хушагдаһан 7 мянган шахуу гектар газар аймаг доторнай байна. Теэд энэ газарые ашагладаг болохын, налюур намаг газарые хатаахын, боролжо бургааһанһаа тэдэниие сэбэрлэхын шухала байһан тухайда конференци, пленум бүхэн дээрэ шахуу хэлсэгдэдэг. Гэбэшье, энэ хэрэг бодотоор шиидхэгдэнэгүй, —гэжэ делегат нүхэр Абагалдаев шүүмжэлбэ.

Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, ниитын малажалай тэжээлэй база байгуулха хэрэгтэ түбхын түрүүндэ машинно-тракторна станци хайша хэрэгээр хандана. Малажалай ажал ехэтэй участогуудые механизацилха талаар Закаменай МТС юушье хэнэгүй. Жэшээнь, электрын хүсөөр үнеэ һааха агрегат Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо худалдан абтаһаар 4 жэл болобо. Теэд энэ агрегат мүнөө хүрэтэрөө тодхогдоодүй.

Мүнөө тракторнуудые болон худөө ажахын машинануудые заһабарилга таһалдажа байна. МТС-тэ, тэрэнэй харьяата колхозуудта партиин айкомой секретарь түрүүтэй бүлэг партийна худэлмэрилэгшэд худэлмэрилжэ мүнөө хүрэтэр эхилээдүй.

—Партиин айкомой бюро колхозуудые, машинно-тракторна станциие, тэдэнэй партийна эхин организацинуудые халирхайгаар хүтэлбэрилдэг зангаараа. Партиин айкомой худэлмэрилэгшэд эмхидхэлэй бодото худэлмэри һулаар ябуулна, —гэжэ нүхэд Тюменцев, Ренчинов, Соктоев, Костоглотов, Бадмаев гэгшэд шүүмжэлбэ.

Колхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн дэбжүүлхэ ба хүмүүжүүлхэ хэрэгтэхи горьтойхон дутагдалнууд конференци дээрэ элирүүлэгдэһэн байна. Хүтэлбэрилхы тушаалнуудта политическэ ба ажал хэрэгэйнгээ талаар һайнаар шалгагдаагүй хүнүүд зарим ушарта дэбжүүлэгдэнэ. Бодото ажал дээрэ һайнаар шалгагдаашегүй аад, жэшээнь, «Боевик» колхозой түрүүлэгшээр нүхэр Цыренов дэбжүүлэгдээд, уданшегүй энэ тушаалда худэлмэрилжэ шадахагүй байһанаа тэрэ харуулһан байгаа. Гэбэшье, партиин айком тэрэниие Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо түрүүлэгшээр эльгээһэн байна. Иимэ баримтанууд хэдэн олон үзэгдэнэ.

Конференци дээрэ партиин айкомой таһагууд хурсаар шүүмжэлэгдэбэ. Жэшээнь, партиин айкомой партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинуудай таһаг эмхидхэлэй худэлмэри тон һулаар ябуулна, партийна эхин организацинуудта бодото туһаламжа үзүүлнэгүй, үзүүлхэ аргашье болоногүй. Юуб гэхэдэ, тус таһагые даагша нүхэр Полосуров ехэнхидээ айкомой бюро болон пленумүүдтэ бэлдхэл хэжэ бүхы сагаа барадаг.

Партиин айкомой тоосоото үе соохи худэлмэриие конференци хангалтатай дээрэ сэгнээд, зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа, партиин айкомой ба шалгалтын комиссиин шэнэ составые һунгаа.

**

Һүүлээрнь эмхидхэлэй пленум боложо, партиин айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **В. М. Биртанов**, секретарьнуудаар нүхэд **Т. Г. Карелин**, **Д. М. Цыренов** гэгшэд һунгагдаба.

Малай фермые механизацилга

Белорусска ССР. Республикын Наукануудай академиин худөө ажахые механизацилгын ба электрификацилгын институт малажалай фермэнүүдые механизацилха талаар ехэ худэлмэри ябуулна.

Институдай туршалгын-үйлэдбэриин базын байдаг Логойско районой «Победа» колхозой фермэдэ тэжээл абаашаха электрическэ харгы баригдаа. Харгын утань — 300 метр. Институдай худэлмэрилэгшэдэй зохёон бүтээһэн электровоз-самосвал тэжээл зөөдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тэжээлэй кухниин дэргэдэ электровоз байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Томодхогдоһон колхоздо

Үргэлжэ зурыһан Худан голой баруун талада үбэлэй үдэшэ электрын гал яларан харагдана. Эндэ шэнэхэн баригдаһан клубай, правлениин хоёр дабхар байшангууд тэбхылдэнэ. Баһа хажуудань тээмэндэ баригдаһан шэнэ магазин сайбайна. Энэ хадаа Хэжэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз гээшэ.

Колхознигуудай ажабайдал жэл ерэхэ бүри улам хүхюун сэнгэлиг, баян дэлгэр боложо байна. Эндэхи долоон жэлэй һургуули дүүргэһэн хэдэн арбаад хүбүүд, басагад аймагай центртэхи дунда һургуулида, Улан-Удын, Иркутскын ба оронойбусад городуудай техникумүүд болон институдуудта һуралсана. Жэшээлхэдэ, Балдандоржи Рыбдылов Ждановай нэрэмжэтэ Иркутска университет ерэхэ жэлдэ дүүргэхэнь, Дагбадоржи Цыбикдоржиев зооветеринарна институдта, Дулжап Будажапова, Цыжитма Дамдинова ба бусад пединститудта һуралсажа байнад. Эдэнэр хоёр гурбан жэл үнгэрөөд байхада, инженернүүд, врачнар, багшанар, зоотехнигүүд ба бусад мэргэжэлтэд боложо гарахань.

Колхозой уужам һаруул клуб сооонь орожо харая. Эндэ һаяхан асаратдаһан шэнэ кинофильм гү, али колхозой уранһайханай самодеятельностиин коллективэй гэшүүдэй концерт табижа байхые харахат. Эндэхи колхознигууд ниитынгээ ажахые улам хүгжөөхын, ажабайдалаа бүри һайжаруулхын тула оролдосо ехэтэйгээр ажаллажа байнад.

А. Содномов.

Хонишодой үгэ

Худөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгые Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой (Хэжэнгэ) хонинной-товарна фермын 1-дэхи отарын хонишод Дулма Гармаева, Дымит Митыпова, Рыгзема Дармаева гэгшэд анхаралтайгаар зүбшэн хэлсэбэд. Колхозой түрүү хонишод тус хандалгые халуунаар угтаха зуураа, Читын областьтой социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлхын түлөө хоорондоо мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэбди, урданайнхиһаа бүри һайнаар ажаллахабди гэжэ мэдүүлбэ.

Хонишод Дулма Гармаева, Дымит Митыпова, Рыгзема Дармаева гэгшэд үнгэрэгшэ 1952—53 оной үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэһэнэйнгээ, хони үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргэһэнэйнгээ түлөө энэ жэлдэ ажалай нэмэлтэ түлэбэридэ 8—8 хони абаһан байха юм.

Мүнөө 1953—1954 оной үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абажа бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ, хонин бүхэнһөө 3—4,7 килограмм нариб тар ба нарин нооһо хайшалха уялга абаад, колхозойнгоо һүнэй-товарна фермын 1-дэхи гүүртын 9 һаалишадые социалистическэ мүрысөөндэ уриһан байна.

С. Цыбиков.

Комсомолецуудай политическэ һуралсалые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ

Коммунистическэ парти болбол ургажа ябаһан залуу үетэниие идеологическа талаар хүмүүжүүлгэдэ хододоо тон ехэ анхарал хандуулна. Марксизм-ленинизмын үндэһэ һуурнинуудые комсомолецууд болон залуушуулай шудалха хэрэгтэ политическэ гэгээрэлэй системын худэлмэри шухала үүргэ дүүргэдэг.

Партийна организацинууд комсомолецуудай һуралсалые саг үргэлжэ хүтэлбэрилхэ, партиин түүхэ ба теориие гүнзэгыгөөр шудалалга хангаха зорилготой.

КПСС-эй Түнхэнэй ба Кударын айкомууд комсомолецуудай политическэ һуралсалда хиналта хэжэ, комсомольско организацинуудта туһаламжа үзүүлжэ байдаг. Тиимэһээ эдэ аймагуудта комсомолецууд ба залуушуулай политическэ һуралсал эмхитэйгээр ябажа байна. Комсомольско политһургуулинуудые ба кружогуудые хүтэлбэрилдэг, пропагандистнуудай мэргэжэл шадабариие, теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эндэ эхин парторганизацинууд анхаралаа табижа байдаг юм.

Гэхэтэй хамта, манай республикын олон аймагуудта комсомолецууд болон залуушуулай политическэ һуралсалда нилээд ехэхэн дутагдалнууд бии байна. Бичурын, Заиграйн, Ториин, Иволгын ба бусад зарим аймагуудта олон комсомолецууд мүнөө хүрэтэр политическэ һуралсалда хабаадуулагдаагүй байна. Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой комсомольско организаци нилээд томохон юм. Энэ организацида 43 комсомолецууд тоологдоно. «Коммунизм» колхозой комсомольско организацида хоёр эхин шатын политкружок эмхидхэгдээд, худэлжэ байна гэжэ ВЛКСМ-эй Иволгын айкомой секретарь нүхэр Иванов хөөрэнэ. Бодото дээрээ нэгэшье политкружогынь ноябриин дүүрэтэр заняти оройдоо үнгэргөөгүй байгаа. Саянтын МТС-эй комсомольско организациин секретарь байһан нүхэр Мунхоевой гэмээр 11 комсомолецууд-механизаторнууд политическэ һуралсалда хабаадуулагдаагүй байгаа. Шэнээр һунгагдаһан комсомольско организациин секретарь нүхэр Куденко энээндэ мүн лэ хамаагүйгөөр хандана.

Иволгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ, «Коминтерн» колхозуудай, Иволгын МТС-эй дэргэдэхи комсомольско политкружогуудай занятинууд идейнэ доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ, заримдаа таһалдана. Теэд комсомолой айком энээниие хинан шалгадаггүй юм. Энэ аймагай комсомолецууд болон залуушуулай дунда ниитэ-политическэ худэлмэри юрэнхыдөө муугаар ябуулагдана. ВЛКСМ-эй айкомой лектори 12 гэшүүдтэй юм. Тэдэнэр энэ оной март һараһаа декабрь хүрэтэр оройдоо 15 лекци уншаа. Лекторнүүд нүхэд Лапшина, Ильюшкина гэгшэд нэгэшье лекци уншаагүй юм. Колхозууд болон МТС-үүдэй залуушуулай дунда лекци үсөөн уншагдана. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор энэ лекториин гэшүүд мүнөө хүрэтэр нэгэшье лекци бэшэжэ, колхозой залуушуулай дунда уншаадүй байна.

Заиграйн аймагта 120 комсомолецууд ямаршье һуралсалда хабаадуулагдаагүй байна. Олон политһургуулинууд эмхи гуримгүйгөөр худэлмэрилнэ. Заиграйн аймгүйсэдкомой дэргэдэхи комсомольско организациин (секретариинь нүхэр Агильдина) 15 гэшүүдһээ хоёрынь партиин түүхэ шудалха кружогто, гурбаниинь—ВЛКСМ-эй айкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн политһургуулида һуралсаха гэжэ бэшүүлһэн байгаа. Энэ политһургуулиин пропагандистаар дунда һургуулиин багша нүхэр Самсонова томилогдоһон юм. Эндэ нүхэр Агильдина өөрөө һурадаг юм. Тэрэ иигэжэ хөөрэнэ:

—Оройдоол нэгэ заняти болоо һэн. Тэрэ гэһээр хоёр һара үнгэрөө. Юушье тиихэдэ үзэһэнөө мартааб.

Хэрбээ ВЛКСМ-эй айкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн политһургуулиин иигэжэ худэлжэ байхадань, Карл Марксын, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай, барилгын материалнуудай комбинадай дэргэдэхи комсомольско организацинуудай политһургуулинуудай занятинуудай таһалдадаг, программаа дүүргэдэггүй байхань гайхалтай бэшэ.

ВЛКСМ-эй Заиграйн айкомой секретарь нүхэр Матвеева комсомолецууд болон залуушуулай политическэ һуралсалай муугаар ябажа байһаниие сэхэ мэдэрнэ. «1953 он соо манай айкомдо пропагандын секретарь үгы шахуу байгаа, мүнөөшье үгы. Политическэ һуралсалай жэлэй эхилхэ багаар ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Заиграев манайда ерэһэн юм. Теэд нүхэр Заиграев нэгэ үдэр соо зургаан эхин организацинуудаар автомашинын гүйдэлөөр ябасагаажархёод, манда ямаршье заабари үгэнгүй, бодото туһаламжа үзүүлэнгүй городоо ябашоо һэн. Мүн партиин айкомой бюро ба зарим колхозуудай партийна организацинууд комсомольско организацинуудта туһа хүргэнэгүй» гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Бичурын аймагта мүн лэ хоёр зуугаад комсомолецууд хаанашье һуралсанагүй. Олон комсомолецуудтай Калининай нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци (секретариинь нүхэр Афанасьев), «Заря коммунизма» колхозой парторганизаци (секретариинь нүхэр Бурцев) комсомолецуудай политическэ һуралсалда ямаршье анхарал табинагүй. ВЛКСМ-эй Бичурын айкомой секретарьнууд нүхэд Морев ба Именохоев гэгшэд колхозуудаар үсөөн ябадаг, комсомолецуудай һуралсалые үнгэрэгшэ жэлэйхидэл адляар канцелярскаар хүтэлбэрилнэ.

Эдэ дутагдалнууд юун дээрэһээ гараа б гэхэдэ, КПСС-эй Иволгын, Заиграйн болон Бичурын айкомууд, тэдэнэй пропаганда ба агитациин таһагууд комсомольско политическэ гэгээрэлэй сетиин худэлмэриие саг үргэлжэ хүтэлбэрилнэгүй, комсомолецуудай һуралсалые эмхитэйгээр ба идейнэ дээдэ хэмжээндэ ябуулхын түлөө партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай харюусалгые дээшэлүүлнэгүй.

Партиин түүхэ ба теориие гүнзэгыгөөр шудалхын, һайнаар ойлгожо абахын ба ажал худэлмэридөө хэрэглэхын орондо, али нэгэн заабаринуудые хубхай хооһоор сээжэлдэхэ ушарнууд али олон үзэгдэнэ. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, комсомольско кружогуудай ба һургуулинуудай пропагандистнууд занятидаа муугаар бэлдэнэ, тэдэнэй худэлмэриие парторганизацинууд хинан шалганагүй. Олон аймагуудта комсомольско пропагандистнууд семинарта ябанагүй, тиимэһээ теоретическэ эрдэмээ ба методическа шадабаряа дээшэлүүлнэгүй.

ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой обком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин секретарь нүхэр Заиграев комсомолецуудай һуралсалые ёһо тэдыгээр, канцелярскаар хүтэлбэрилнэ.

—Комсомолецуудай һуралсал хэр зэргэ ябажа байнаб?—гэжэ нүхэр Заиграевһаа асуубабди.

—Сэхынь хэлэхэдэ, ямаршье мэдээ суглуулаадүй байнабди. Хэды комсомолецуудай һуралсажа эхилһэн тухай мэдээ октябрьда ВЛКСМ-эй ЦК-да эльгээгээ һэмди. Тэрээнһээ хойшо энэ хэрэгтэ анхаралаа табиха забда юрэдөөл болоогүй,—гэжэ нүхэр Заиграев харюусана.

ВЛКСМ-эй обком комсомолецуудай политическэ һуралсалые эмхитэйгээр ябуулха, занятинуудай идейнэ удхые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ комсомольско организацинуудта ёһотой туһаламжа үзүүлнэгүй.

КПСС-эй XIX съезд хадаа марксизм-ленинизмын һургаалаар советскэ залуушуулые зэбсэгжүүлхэ талаар партийна организацинуудай урда харюусалгатай зорилгонуудые табяа. Комсомолецууд болон залуушуулые идеологическа талаар хүмүүжүүлгэдэ хайша хэрэгээр хандаха ябадалтай эрид шууд тэмсэжэ, тэдэнэй политическэ һуралсалые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ гээшэ партийна организацинуудай уялга мүн.

С. Бадмаев.

Дунайн адагта гол мүрэнэй тусхай администраци байгуулха тухай

Дунайн адагта гол мүрэнэй тусхай администраци байгуулха тухай хэлсээн Советскэ Союзай Правительствын ба Румынска Арадай Республикын Правительствын хоорондо Бухарестдэ декабриин 5-най үдэр баталагдаба. Тус хэлсээн Дунайда суднаар ябалгын гурим тухай 1948 оной конвенциин 20-дохи статьятай зохилдуулан баталагдаһан байна.

Баталагдаһан энэ хэлсээн хадаа Сулинска каналай адагһаа Браилов город хүрэтэрхи Дунайн участок дээрэ суднаар ябалгын условинуудые сахиха ба һайжаруулха зорилгоор гидротехническэ худэлмэринүүдые хэхын, мүн суднаар ябалгые эмхидхэхын тула хоёр талын эрье шадарай гүрэнүүдэй — СССР-эй ба Румыниин түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн гол мүрэнэй администрациие байгуулха гэжэ хараална. (ТАСС).

Сухын МТС тракторнуудые заһабарилха графигаа дүүргэнэгүй

1953 оной хабарай тарилгын дэ таряа хуряалга дээрэ Сухын ТС-эй тракторнууд, комбайнууд прицепной машинанууд саг үрлжэ эбдэрдэг, хүсэдөөр ашаглагдаггүй байгаа. Тиимэһээ тус ТС энэ жэлдэ колхозуудтай хэһэн оговороо сүм дүүргэжэ шадаагүй.

1953—1954 онуудай намар-үбэй заһабарилгын сезониие энэ МТС зондонойхи шэнги эмхи гуримгүйөр эхилээ. Тус МТС-эй харьяата лхозуудта хүдөө ажахын хүдэлэринүүд октябриин 20-до дүүрэһэн йна. Теэд станциин дирекци тракрнууд болон бусад механизмуує тэрэ гэһээр МТС-эй усадьбада тлуулаагүй, харин ноябриин 10 мотор колхозуудай полинууд дээ хэбтүүлээ. Механизаторнууд аршье хүдэлмэригүйгөөр, гэр гэрэ 10—15 хоног соо байгаа.

Станциин машинно-тракторна стерской заһабарилгын хүдэлмэдэ бэлэдхэгдээгүй байгаа. Эндэ ектросеть гүйсэд түхеэрэгдээгүй, тукатурка хэгдээгүй байба.

Мүн запасной частьнууд дутуу . Илангаяа «НАТИ» тракторнуує заһабарилхада запасной частьуд олоор дутадаг байна. Жэшээлэдэ, поршневой пальцанууд, клаінууд ба тэдэнэй түүлхэнүүд борн блогой головконууд үгы. байг. №№ 313, 50412 подшипниуд ехэ хомор. Эдэ частьнуудые ашиносбыдэй Селендумын отделеһээ худалдан абаха гэхэдэ, МТС- мүнгэн байхагүй. Тракторнуудые заһабарилгада үгтэһэн 256 мянган хэриг мүнгые МТС аяар зун байда сүм гаргашалжархиһан байха .

Энэ МТС-тэ заһабарилгын 20 ел эмхидхэгдэнхэй. Узел бүхэие дүй дүршэл ехэтэй механизарнууд толгойлно. Гэбэшье, станин дирекциин гэмээр, нэн түрүүн халагша механик нүхэр Машаной гэмээр заһабарилгын хүдэлмэи графигай ёһоор ябуулагдадаггүй, ээ ямар тракторай заһабарилгаа гарахаяа байһыень механизарнууд һайса мэдэдэггүй байба. эгэ үдэрэй хүдэлмэриин түсэбэй бигдадаггүй дээрэһээ трактор заһабарилагшад энэ үдэр ямар ажал тээхэ байһанаа, ямар дутагдал адхаха шухала байһан тухай лаб эдэдэггүй.

— Мүнөө үдэр тиимэ юумэ бүэхэ гэжэ хэншье манда хэлэдэгй. Энэ үдэрэйнгөө даалгабариие ды процент дүүргээт гэхэ юумэ ри байхагүй, — гэжэ хойто мост заһабарилгын узелдэ хүдэлмэрилдэг еханизаторнууд Димирянов, Бадацыренов ба бусад хөөрэнэ.

Гадна, зарим узелнуудта, иланяа монтажна узелда трактор залхада ба суглуулхада хэрэгтэй р зэмсэгүүд дутамаг. Нэгэ зэмсэй үгы байхадань, бүхы узелнуунар ябажа бэдэрхэ баатай боло ог. Энээндэ хэды ехэ саг миин аргашалагдана гээшэб? Жэшээлэдэ, торцово ба № 22 түлхюур этын зэмсэгүүд хомор байдаг. хын МТС-эй электростанцида —50 моринной хүсэтэй хоёр двигаль бии. Теэд мүнөөдөө нэгэниинь дэлнэ. Тэрэншье һайса хүдэлмэлнэгүй. Энэ двигателиие ябуулт нүхэр Коломин үглөөнэй 9 часажалдаа гарахын орондо 10 ста станцияа хүдэлгэжэ эхилдэг байна. Энэнэй эсэстэ токарна ба электричествээр гагнаха станогууд үдэр бүри һаатадаг юм.

Дээрэ дурсагдаһан дутуу дунданууды дары усадхаха хэмжээнүүдые МТС-эй дирекци ба партийна эхин организаци абанагүй. Республикын Хүдөө ажахын министерствын зохёоһон графигай ёһоор энэ МТС октябрь һара соо 4 трактор, ноябрь һара соо 7 трактор заһабарилха ёһотой аад, ноябриин 28-да арай гэжэ нэгэ колёсно трактор заһабарилжа дүүргээ. Трактор ба хүдөө ажахын машинануудые заһабарилха талаар иимэ гүнзэгы таһалдалда ороод байхадаа станциин директор нүхэр Бандо, ахалагша механик нүхэр Машанов гэгшэд ямаршье тобшолол хэнгүй, хуушанайхяараа һанаа амархан һууҗа байна.

— Гансашье манай станци иимэ гээгдэлдэ ороо бэшэ, харин республикын бусадшье МТС-үүд иимэрхүү байдалтай. Үнгэрэгшэ жэлдэ ноябрь һара соо нэгэ трактор заһабарилаа һэмди. Декабрь һарада графигтаа орохол байхабди, —гэжэ нүхэр Бандо тон харюусалгагүйгөөр мэдүүлнэ. Декабрь һарада графигтаа орохо хүсэлэнтэй хүн иимэ назагай нобшоор һууха юм гү?

Станциин ахалагша механик нүхэр Машанов заһабарилгын хүдэлмэриин эхилхээ байхада һарын амаралтада гараад ябяшаһан байна.

Механизаторнуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. МТС-эй механизаторнуудта харуулан ойлгуулха агитаци муугаар эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ тракторнуудай заһабарилгые эрхим шанартайгаар үнгэргэхые уряалһан нэгэшье лозунг, плакат харахагүйт. Тракторнуудые заһабарилжа байһан механизаторнуудай дунда лекци, элидхэл хэгдэнэгүй. Тэрээнһээ байтагай, парторганизациин агитаторнууд саг болзортоо хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэггүй байна.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгатай танилсаад байхадаа эндэхи механизаторнууд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые баталан абаһан байгаа. Гэбэшье, абаһан эдэ уялгануудаа дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн эндэ эмхидхэгдээгүй байһаар. Узел ба тракторист бүхэнэй хоорондо мүрысэхэ ябадал байхагүй. Хэнэй һайнаар, хэнэй муугаар ажалладагые мэдэхын аргагүй.

МТС-эй трактор бүхэниие хоёр халаанда хүдэлмэрилүүлхэ гэхэдэ, трактористнууд ехэ олоор дутадаг. Гэбэшье, трактористнуудые хүсэлдүүлхэ зорилгоор механизациин һургуулида МТС-эй дирекци хүнүүдые эльгээнэгүй. Ядахын сагта станциингаа дэргэдэ механизаторнуудай мэргэжэлые дээшэлүүлхын тула техническэ һуралсал эмхидхээгүй.

Трактор, машинануудые заһабарилха талаар МТС-эй дирекциин хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые дары усадхажа, машинно-тракторна паркын 1953—1954 онуудай намар-үбэлэй заһабарилгые эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ шухала.

Б. Ширеторов, манай корреспондент.

Хүдөөдэ физкультурна хүдэлмэриие һайжаруулха

Партиин XIX съезд физкульту ба спортые саашадань хүгжөө тухай онсо тэмдэглэһэн байгаа.

Кабанскын аймагай «Байкал» лхозой физкультурна коллектив ездын шиидхэбэриие дүүргэлтэ лгон хүдэлмэрэе нилээд һайжаулаа. Тус коллективтэ 50 гаан хүнүүд тоологдоно. Тэдэнэрэй онхинь хэдэ хэдэн янзын спорор значогуудтай ба разрядуудтай лоо. Үнгэрэгшэ зунай спортивна зоной үедэ волейбольно, велосиэднэ болон хүнгэн атлетикын секиүүд саг үргэлжэ хүдэлмэрилөө. анын ба конькиин секци мүн лэ уу бэшээр хүдэлмэрилнэ.

1952—1953 ондо физкультурна үдэлмэридэ амжалта туйлаһаайнь, ГТО-гэй значкистнуудые бэдхэһэнэйнь түлөө «Байкал» колзой физкультурна коллективтэ СФСР-эй «Колхозник» гэжэ ДСО- Центральна Соведэй дамжуулын вымпел барюулагдаа һэн. Тэшэлэн зарим нэгэн спортсменүүд олон эдэбхитэд грамотануудаар агнагдаа. Тэдэнэрэй тоодо Кашиxин, Благодетелев, Попов болон усад олон хүнүүдые нэрлэжэ боло байна.

Аймагай спортсменүүд зунай ортивна сезондо һайнаар бэлэдһэнэйнгээ ачаар зунай үедэ лон хүнэй хабаадалгатай эстаегэнүүд болон мүрысөөнүүдые нгэргэһэн, футбольно болон воейбольно уулзалгануудые эмдхэһэн юм. Олон тоото спортсменүүд физкультурна мэргэжэлээ дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэнэ. Тэдэнэрэй олонхиинь спортивна разрядуудтай болонхой. Жэшээнь, футболистнар ахадүүнэр Алексеновтэн 2-дохи разрядтай болоо. Волейболистнар Косов, Смирнов, Козин гэгшэд мүн лэ 2-дохи разрядтай болоһон байна. Энэ жэлдэ ГТО-гэй нэгэдэхи ба хоёрдохи зэргын 530 значкистнууд, БГТО-гэй 771 значкистнууд аймаг дотор бэлэдхэгдээ.

Аймагай спортивна хүдэлмэридэ зарим тэды амжалтануудай туйлагдабашье, бүхы дээрэнь хараха болоо һаа үшөөл горьтойхон дутагдалнууд бии байһаар. Гол дутагдалнуудынь юуб гэбэл, аймагай элүүрые сахилгын таһагай дэргэдэхи физкультурын совет залуушуулай эрилтые хүсэд хараадаа абажа үшөөл шаданагүй. Шатар болон городкигаар, хүндэ атлетикэ болон морин спортоор элдэб мүрысөөнүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ. Аймагай физкультурын совет профсоюзна болон комсомольско организацинуудтай, колхозуудай правленитэй мүнөөшье болотор барисаа байгуулнагүй.

Мүнөө үбэлэй спортивна сезон түлэг дундаа ябажа байна. Аймагай гэгээрэлэй таһаг болон физкультурна коллективүүд үбэлэй спортивна сезоной үедэ шэнэ амжалтануудые туйлажа, санаар, конькигаар болон хоккейгээр ябагшадые олошоруулха зэргэтэй.

В. Муханов.

ЭХЭ ОРОНОЙНГОО ШЭНЭ БАРИЛГАНУУДТА МОДО ЕХЭЭР ҮГЭЕ!

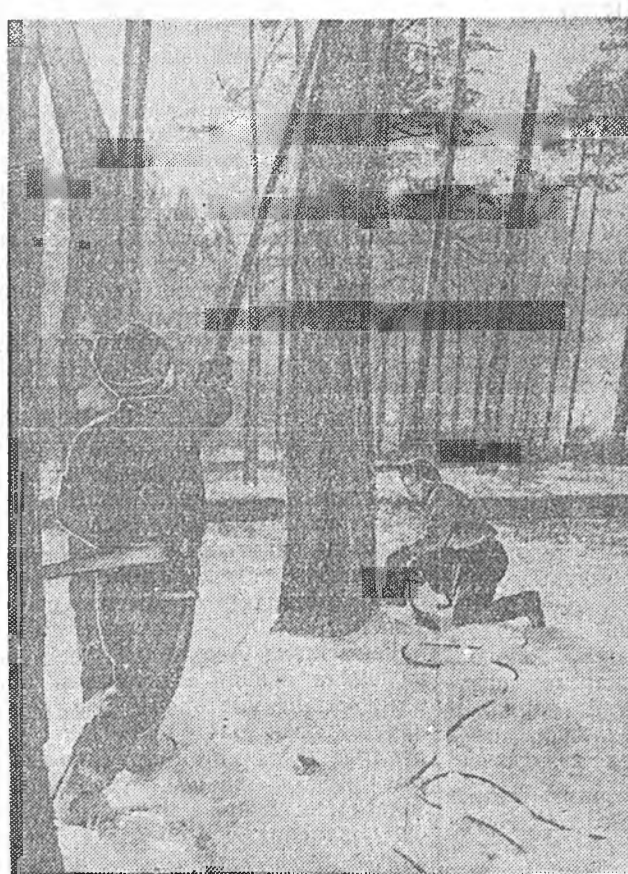

Баруун-Тарбагатайн леспромхозой модошод «Забайкаллес» комбинат дотор түрүүлэн цикличнэ графигаар хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Энэ жэлдэ лесотехническэ институт дүүргэжэ ерэһэн залуу мэргэжэлтэд шэнэ методээр хүдэлмэрилжэ ороо.

ЗУРАГ 1. электрохюрөөшэн нүхэр Солдатов цикличнэ графигаар түрүүшынхеэ модо унагааҗа байна.

ЗУРАГ 2. леспромхозой главна инженер В. Пронин (зүүн гарһаа) Халзан гэжэ пунктын начальник С. Гришкин гэгшэд.

М. Минеевэй фото.

Модо бэлэдхэлэй түрүү предприятида

☆ ☆

Баруун-Тарбагатайн леспромхоз циклын методоор хүдэлмэрилнэ

☆ ☆ ☆

Баруун-Тарбагатайн леспромхозой модошод модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, мүнөө жэлэй эсэс болотор Эхэ орондоо 40 мянган кубометр модо үгэхын түлөө тэмсэжэ байна.

1950 оной эхинһээ хойшо тус предприятиин коллектив хүдэлмэридэхи дутуу дундануудаа усадхан, механизмуудаа һайнаар, дүүрэн хүсөөрнь ашаглаха, ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ ба новаторнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые хэрэглэхэ талаар ехэнүүд хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ байна.

Леспромхоз хэдэн арбаад автомашина, трактор, электростанци ба электрохюрөөтэй юм. Теэд урдань энэ баян техникэ хүсэдөөр ашаглагдадаггүй байгаа. Модо бэлэдхэлэй участогуудай, тэндэхи харгынуудай муугаар бэлэдхэгдэһэн дээрэһээ тракторнууд, автомашинанууд түргэнөөр эбдэрдэг, тиигээд заһабарида удаан баригдадаг һэн. Ажалай эмхидхэлэй ба хүтэлбэриин хангалтагүй дээрэһээ участогууд адли жэгдэ бэшээр хүдэлмэрилдэг һэн. Заримдаа шэрэхэ модоной үгыһөө машинанууд миил байдаг, үбэлдөө колхозн игууд-сезоннигуудай ерээд байхада автомашинануудай шэрэжэ үрьдэхөөр бэшэ ехэ модон бэлэдхэгдэдэг байгаа. Тиимэһээ зунай сагта тэдэ модоной үмхиржэ хэбтэхэ ушарнууд гарадаг байһан юм.

Зунай һаранuудай үедэ списогтэ байһан хүдэлмэришэн бүхэнэй үдэртөө нэгэ кубометрһээ доошо бэшээр модо бэлэдхэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар Ленинградска областиин Киришскэ леспромхозойхидой үүсхэлые Баруун-Тарбагатайн леспромхозой коллектив халуунаар дэмжээ. Тинхэ зуураа тэдэнэр модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ темпые үбэлэйхидэл адляар түхэреэн жэл соо ябуулха гэжэ шиидээ. Тиин модо урадхуулгые богони болзор соо дүүргэмсээрээ модо бэлэдхэлгэ ба шэрэлгые эхилһэн байна. Июльһээ октябрь һара хүрэтэр тус леспромхозой хүдэлмэришэн бүхэнэй модо бэлэдхэлгэ үдэр бүхэндэ 1,—1,4 кубометр хүрэтэр ургаһан байна. Энэ хадаа тэдэнэй хүдэлмэридэ туйлагдаһан ехэхэн амжалта болоно.

Модо бэлэдхэлгые комплексноор ябуулхын түлөө тэмсэл үйлэдбэриин эмхидхэлгэ. техникые ашаглалга һайжаруулха, тиигэжэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэришэдэй олонхиие гол шухала хүдэлмэридэ табиха арга боломжо олгоһон байна. Жэшээнь, урдань центральна гаражда 28 хүн хүдэлмэрилдэг һаа, мүнөө 16 хүн хүдэлмэрилнэ. Тэрэшэлэн харгын, мастерскойн, хамһабариин ажахын хүдэлмэринүүдһээ олон хүнүүд сүлөөлэгдэжэ, модо бэлэдхэлгэ ба шэрэлгэдэ эльгээгдээ. Трактор бүхэндэ нэгэ тракторист, хоёр туһалагшад хүдэлмэрилдэг байгаа. Мүнөө тракторист нэгэ туһалагшатай хүдэлмэрилхэдөө дүүргэдэг лэ нормоёо дүүргэнэ.

Баруун-Тарбагатайн леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд үбэлдэ бэлэдхэлые саг соонь эхилжэ, харгын, гэр байрануудые барилгын ба заһабарилгын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулжа ороо һэн. Гадна, жэлэй эхинһээ хойшо продукциин өөрынь үные химдаруулхын, гүрэнэй мүнгэн зөөри гамтайгаар гаргашалхын түлөө тэмсэһэн байна.

1952 ондо леспромхоз үйлэдбэриингөө программые 1.800 мянган түхэригэй гарзатайгаар дүүргэһэн һаа, энэ жэлдэ ашаг олзотойгоор хүдэлмэрилдэг болоо.

—Эгээн түрүүшээр,—гэжэ леспромхозой директор И. Н. Ильин хөөрэнэ,—бидэнэр салингай фондые, горючи, түрхихэ материал үлүүгээр гаргашалха ябадалые, механизмуудай заһабарилгын ехэ гарзануудые усадхажа эхилээбди. Урдань манайда бензин үлүүгээр гаргашалагдадаг, машинануудые заһабарилгын график гэжэ байгаагүй, заһабариин шанар тон муу байһан юм.

Эдэ дутагдалнууд мүнөө усадхагданхай. Автомашинанууд профилактическа заһабаринуудай хоорондо 1500 километрһээ доошо бэшээр ябана. Модо шэрэхэ харгынууд заһабарилагдажа, машинануудай эбдэрхэ ушар ехээр үсөөрөө.

Мүнөө тус леспромхоз ашаг олзотойгоор хүдэлмэрилнэ. 1953 оной 9 һара соо 383 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэн арьбалагдаа. Бэлэдхэгдэһэн кубометр модоной өөрынь үнэ нёдондонойхиһоо 11 процентээр химдаруулагдаһан байна. Энэ хадаа туйлаһан хоёрдохи ехэ амжалта болоно.

Зүб, шадамар хүтэлбэригүйгөөр леспромхозой ажахые һайнаар эмхидхэхын аргагүй. Һүүлэй һаранuудта леспромхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэринүүдтэ дүй дүршэл ехэтэй, эдэбхитэй хүдэлмэришэд дэбжүүлэгдээ. Леспромхоздо 16 жэлдэ хүдэлмэрилжэ байһан Ф. Русских, Ф. Диденко, моторист М. Милованцев гэгшэд участогуудай мастернуудаар дэбжүүлэгдэбэ. Леспромхозой техническэ талаар хүтэлбэрилгые главна инженер нүхэр Пронин, ахалагша инженер Евдокимов гэгшэд толгойлно.

«Модо бэлэдхэлэй промышленностиин гээгдэлые усадхаха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые энэ леспромхозойхид халуунаар угтаа. Амжалтануудаа бүри арьбадхан, саашадаа шэнэ амжалтануудые туйлаха, леспромхозоо «Забайкаллес» комбинадай жэшээтэ предприяти болгохо гэһэн шиидхэбэри леспромхозой партийно-ажахын активай суглаан дээрэ абтаһан байна.

Мастер Милованцевай делянада халуун эдеэн асарагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электрохюрөөшэн М. Цыренжанов, повар Софья Степанова.

М. Минеевэй фото.

Хүдэлмэрөө циклээр эмхидхэһэн Городищенска, Крестецкэ ба ороной бусад түрүү леспромхозуудай дүй дүршэлые баруун-тарбагатайнхид халан абажа эхилээ. Эгээн түрүүн модо бэлэдхэлэй Халзан гэжэ пунктын мастерска участогай хүдэлмэриие циклын графигта оруулха гэжэ шиидэгдэһэн байгаа. Ноябриин 25-да леспромхозой техник-таксатор С. Ялфимов, модо бэлэдхэлэй пунктын начальник Гришкин, технорук Костин, мастер Диденко гэгшэд тус участогай модо бэлэдхэлэй газарые хэдэн хуби (пасеканууд) болгожо таһалан, нүүдэл электростанци тодхоо һэн. Тииһэнэйнгээ һүүлдэ хоёр бригаданудые бүридхэжэ, хойто үдэрынь циклын графигаар хүдэлмэрөө эмхидхэжэ ороо юм.

Нэгэ бригадын списоктэ бригадир, 4 модо отологшод, 10 гэшүүһэ сабшагшад, 8 трелёвщигууд, 4 штабелёвщигууд, 2 модо тайрагшад, нэгэ шанар шалгагша оролсоно. Иимэ хоёр бригаданудай хүдэлмэриие «ПЭС—12—200» маркын нэгэ электростанци энергээр хангана. Участогай бүхы хүдэлмэриие мастер Максим Алексеевич Милованцев хүтэлбэрилдэг юм.

Түрүүшын үдэр электрохюрөөшэд пасекануудтаа гаража, таллуулха модоной запас бэлэдхэһэн байна. Хойто үдэрынь участок дээрэ бүхы хүдэлмэри үргэлжэлжэ эхилээ. Үглөөнһөө үдэшэ орой болотор электрохюрөөнүүдэй абяан, модонуудай унаха наяраан таһалданагүй. Трелёвщигууд модоёо таллуулжа эхилнэ. Электрохюрөөшэдэй богони лентэ дээрэ хүдэлмэрилхэдэ, иишэ тиишээ хооһон ябадал хэнгүйгөөр хүдэлмэриингөө темпые түргэдхэхэ арга олдоно.

Энэ үдэр эмхидхэлэй элдэб хүдэлмэринүүд хэгдэбэшье, хүдэлмэриин дүн гаргахада 189 кубометр модон бэлэдхэгдэжэ, хоёр бригадын үдэрэй нормо 130 процент дүүргэгдэһэн байба. Удаадахи үдэрынь нүхэр Милованцевай хүтэлбэрилдэг мастерска участогайхид 207 кубометр модо бэлэдхээд, тэрэнээ штабель болгон ябталжа, нормоёо 145 процент дүүргэбэ.

Модо бэлэдхэлэй Халзан гэжэ пунктын модошод эдэ үдэрнүүдтэ илангаяа урматай зоригтой байна. Хүдэлмэрөө шэнэ методээр эмхидхээд, тэрэнэй ямар ехэ ашаг туһатай байһан тухай модошод омогорхон хөөрэлдэнэ. Столово, магазин, хамтын байрадашье, — хаанашье ороходо энээн тухайл хөөрэлдэнэ.

Мүнөө тус пунктын коллективэй урда хоёрдохи мастерска участогайнгаа хүдэлмэриие циклын графигта оруулха зорилго табятатай. Тиихын тулада үшөө дүрбэн трактор хэрэгтэй. Теэд тэдэ тракторнуудынь үгы. Тиимэһээ «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэд энэ леспромхозой тракторна паркые нэмээжэ, энэ методые бусад леспромхозуудта дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулха ёһотой.

В. Минеев, М. Минеев.

Механизмын хүсэн муугаар ашаглагдана

«Модо бэлэдхэлэй промышленностиин гээгдэлые усадхаха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые бэелүүлхын тулада леспромхозуудай хүдэлмэришэд бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилжэ байна. Гэбэшье, Хориин леспромхозой модо бэлэдхэлэй Патайн горхон гэжэ пункт (начальнигынь нүхэр Игнатьев) тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Сүүдхэ соо эндэ 460 кубометр модон шэрэгдэхэ аад, оройдоо 160—200 кубометр модон шэрэгдэнэ.

Леспромхозой болон модо бэлэдхэлэй энэ пунктын хүтэлбэрилэгшэд модо бэлэдхэлэй дүрбэдэхи кварталай, мүн жэлэй түсэбүүдые саг болзор соонь дүүргэхын тула шухала хэмжээнүүдые абанагүй. Пунктын хүтэлбэрилэгшэдэй үбэлдэ бэлэдхэлгые муугаар ябуулһанһаа боложо, мүнөө ехэ бэрхэшээлнүүд тохёолдонхой. Бэлэдхэгдэхэ модоной фонд, модо отолхо газар хаһа саг соогоо бэлэн болгогдоогүй. Тиимэһээ мүнөө модо бэлэдхэлэй халуун үедэ модо шэрэхэ харгынуудые хэхэ, дээдэ складуудые шэнээр байгуулха гэхэ мэтын хүдэлмэри хэхэ баатай болоно. Мүнөө харгынуудай муу дээрэһээ машинанууд олоороо эбдэрдэг байна.

Тэрэшэлэн автопарк, гэр байранууд үбэлэй үеын хүдэлмэридэ бэлэдхэгдээгүй. Мүнөө тэндэ трактор, машинануудые түргөөр заһабарилха ямаршье услови үгы байна.

Тус пункт 42 автомашинануудтай юм. Тэдэниие дүүрэн хүсөөрнь ашаглаа һаа, модо шэрэхэ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ дүүрэн арга боломжо бии. Теэд тэдэнэй арбаадынь эбдэрхэй хэбтэнэ, бэшэниинь дүүрэн хүсөөрөө ашаглагданагүй.

Пунктын начальник нүхэр Игнатьев ажалай журамые һайжаруулхын, хүдэлмэрөө зүбөөр эмхидхэхын орондо, архидажа ябана. Эндэ нормоёо дүүргэхын түлөө тэмсэл хэгдэнэгүй. Нэгэ автомашина дунда зэргээр 4,0 кубометр, КТ—12 маркын трактор миил 2,5 кубометр модо шэрэнэ. Мастернууд ажалай эмхидхэл һайжаруулха гол хүдэлмэрөө хэнгүй, ажахын элдэб жэжэ хэрэгүүдые шиидхэһээр сагаа үнгэргэнэ. Харин тиихэдэнь мастер нүхэр Андриевскиин хүтэлбэрилдэг Ойрот гэжэ участогта ажаллажа байдаг модошод нэгэ хүдэлмэри дууһаагүй байтараа нүгөө хүдэлмэридэ эльгээгдэнэ. Һаяхан горючиин эльгээгдээгүй байһан дээрэһээ электростанци ба электрохюрөөнүүд хүдэлмэрилөөгүй. Мүн тиимэ шалтагаануудаар октябрьда хэдэн үдэр модошод ажалгүй тооной байгаа. Мойгот гэжэ участогайхид транспортаар хангагдаагүй байна. Тиимэһээ амаралтын үдэрэй урда тээ тэдэнэр хүдэлмэрөө эртэ дүүргэдэг, понедельнигэй үдэр ажалдаа хожомдожо ерэдэг юм.

Леспромхоздо, илангаяа модо бэлэдхэлэй тус пунктда ажалай эмхидхэлэй, гэр байрын условиин муу байһан дээрэһээ олохон хүдэлмэришэдэй ажалһаа гараха ябадал үзэгдэнэ. Хүдэлмэришэдэй 30 шахуу процентнь нормоёо дүүргэнэгүй.

Модошодой дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Лекци болон хөөрэлдөөнүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ. Социалистическэ мүрысөөн муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Леспромхозой ОРС-ын начальник нүхэр Хрюкинэй хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг дээрэһээ энэ пунктын модошод үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар хододоо дуталдана.

Хориин леспромхозой модо бэлэдхэлэй энэ пунктын хүтэлбэрилэгшэд 1953 оной модо бэлэдхэлэй түсэбые заабол дүүргэхын тула ойрын үдэрнүүдтэ дутуунуудаа усадхажа, гээгдэлһээ гараха шухала хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

В. Тарабаев.

Модошодые наймаагаар ханганагүй

Леспромхоз бүхэнэй ОРС модошодые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлөөр элбэгээр хангаха уялгатай. Гэбэшье, Итанцын леспромхозой модошод эдэ үдэрнүүдтэ худалдаа наймаагаар тон муугаар хангагдана.

Леспромхозой Бурля гэжэ газартахи № 3 мастерска участогта хүдэлмэрилжэ байһан модошод ба колхозннигууд-сезоннигууд мүнөө болотор тамхи, зуруул, сахар ба бусад шухала зүйлнүүдые худалдан абаха аргагүйдэнэ. Тиимэһээ колхозннигууд-сезоннигууд гэртэһээ эдеэ хоол асархын тулада ехэ сагаа гээнэ.

Тус леспромхозой директор нүхэр Опак иимэ тэсэшэгүй байдалые мэдэжэ байгаад, ямаршье хэмжээ абанагүй.

М. Сельский.

Румынска городуудые болбосон түхэлтэй болгожо байна

БУХАРЕСТ, декабриин 8. (ТАСС). Городуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэ хүдэлмэри Румынида хэгдэнэ.

Венгерскэ автономно областиин захиргаанай ба культурна центр—Тыргу-Муреш өөрынгөө түхэл шарайе хубилгажа байна. Дайнай үедэ Тыргу-Мурешые гитлеровскэ сэрэгүүд ехээр һандаргаһан байгаа. Арадай соведэй хүтэлбэри доро городой хүн зон предприятинуудые, культурна эмхи зургаанууд ба гэр байрануудые һэргээн бодхообо. Һэргээн байгуулагдаһан сахарна завод мүнөө урдынхида орходоо 3 дахин ехэ продукци үгэнэ. Тус городто мүнөө үеын хэдэн шэнэ предприятинууд, тэрэ тоодо Европын Зүүн-Урда зүгэй эгээн ехэ мебельнэ комбинат баригдаа. Арадай засагай жэлнүүдтэ Тыргу-Мурештэ венгерскэ гүрэнэй театр, гүрэнэй филармони, уран зурагай искусствын дунда һургуули, хүдэлмэришэнэй олон клубууд ба кинотеатрнууд, больницанууд ба поликлиникэнүүд нээгдээ. Дайнай урда тээхи үетэй сасуулхада, дунда һургуулинуудай тоо 3,5 дахин шахуу ургаба. Һаяхан городто 3 парк бүтээгдэбэ.

Арадай Румыниин индустриальна томо центрнүүдэй нэгэниинь Сталин город болобо. Һүүлэй жэлнүүдтэ тус городто хүдэлмэришэдэй байха олон гэрнүүд, культурно-гэгээрэлэй олон эмхи зургаанууд баригдаа. Үйлсэнүүд ба тротуарнууд асфальтаар хушагдажа байна, городской радиотрансляционно сеть үргэдхэгдэнэ, квартиранууд газтай болгогдоно. Промтоварна ба эдеэ хоолой шэнэ олон магазин городто нээгдээ. Зунай театрын байратай культурын ба амаралтын гоё һайхан парк һая нээгдэбэ. Энэ хадаа Сталин городой хүн зоной омогорхолынь гээшэ.

Галац город хадаа Дунай дээрэхи румынска промышленна центр ба тон ехэ порт мүн. Шэнэ Галац городто хүдэлмэришэнэй ажаһуудаг болбосон түхэлтэй кварталнууд ургана, Культурын байшангууд, һургуулинууд, кинотеатрнууд, библиотекэнүүд, медицинскэ эмхи зургаанууд баригдаа.

Демократическа Германиин национальна фронтын национальна соведэй президиумэй заседани

БЕРЛИН, декабриин 8. (ТАСС). Демократическа Германиин национальна фронтын национальна соведэй президиумэй үргэдхэгдэһэн заседани үсэгэлдэр Берлиндэ профессор Корренсын түрүүлэлгэ доро болобо.

Немецкэ арадай национальна хүдэлөөнэй мүнөө үеын шата тухай асуудалаар үгэ хэлэхэ зуураа, профессор Корренс хадаа демократическа Германиин национальна фронтын хоёрдохи национальна конгрессые 1954 оной майн тэнгээр зарлаха гэжэ дурадхаба.

Немецкэ арадта хандаһан уряа, мүн Баруун Германида Аденауэрэй правительствын хэжэ байһан терророто эсэргүү протестын резолюци тус заседани дээрэ абтаба.

Англо-советскэ хани барисаанай һара дүүрэбэ

ЛОНДОН, декабриин 8. (ТАСС). Англо-советскэ хани барисаанай һара Англида дүүрэбэ. Һарын турша дотор бүхы Англи дотор советскэ кинофильмнүүд харуулагдаа, митингнүүд ба суглаанууд үнгэргэгдөө. Англида айлшаар ерэһэн советскэ культурын ажал-ябуулагшадай делегациин гэшүүд тэрээн дээрэ үгэ хэлэбэ. Английска ажалшад Советскэ Союзай олониитын түлөөлэгшэдэй үгые ехээр һонирхобо.

Советскэ артистнууд ехэ амжалтатайгаар наадаба. Тэдэнэр Лондондо ба ороной бусад городуудта хэдэн арбаад концерт табиһан байна. Советскэ артистнуудай концертнүүд радиогоор ба телевизионно аппарадаар дамжуулагдаба.

Англо-советскэ хани барисаанай һара Англиин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаа бэхижүүлгэдэ туһалба. Һарын үедэ англо-советскэ хани барисаанай обществодо ба «Шотланди—СССР» гэжэ хани барисаанай обществодо 5 мянга шахуу шэнэ гэшүүд оробо. Эдэ обществонуудай шэнэ отделенинүүд олохон городуудта байгуулагдаа.

Чехословакиин эб найрамдалай тала баригшадай комитедэй президиумэй заседани

ПРАГА, декабриин 8. (ТАСС). Чехословакиин эб найрамдалай тала баригшадай комитедэй президиумэй заседани үсэгэлдэр Прагада болоо. Президиум Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй венскэ 5-дахи сессиин хүдэлмэриин дүнгүүдые зүбшэн хэлсэһэн ба оронгой ажалшадые сессиин материалнуудтай танилсуулха талаар кампани дэлгэрүүлхыень эб найрамдалай тала баригшадай областной бүхы комитедүүдые уялгалһан шиидхэбэри абаһан байна.

Арадуудай хоорондын хани барисаа бэхижүүлхэ ба харилсан ойлголсолго тогтоохо зорилгоор, президиум английска уранзохёолшо Фильдингын наһа бараһаар 200 жэлэй ой, А. П. Чеховэй наһа бараһаар 50 жэлэй ой, чешскэ композитор Дворжакын наһа бараһаар 50 жэлэй ой ба греческэ драматург Аристофанай түрэһөөр 2400 жэлэй ой 1954 ондо үргэнөөр тэмдэглэхэ гэжэ шиидэбэ.

Францийн Национальна суглаанда ГДР-эй Арадай палатын президиум бэшэг эльгээбэ

БЕРЛИН, декабриин 7. (ТАСС). АДН агентствын дамжуулһанай ёһоор, Германска Демократическа Республикын Арадай палатын президиум хадаа декабриин 5-да Франциин верховно комиссар Франсуа Понсэ гэгшээр дамжуулан Франциин Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Э. Эррию гэгшэдэ ба Национальна суглаанай бүхы депутадуудта бэшэг эльгээбэ. Өөрынгөө бэшэг соо ГДР-эй Арадай палатын президиум «европейскэ арми» гэдэг тухай договорые буруушааха, «агрессивнэ хүсэнүүдэй гол һуури эзэлдэг Баруун Германиие дахин зэбсэглэхэ аюулые болюулхын тула Германиин эб найрамдал хүсэгшэ хүсэнүүдэй ба французска арадай оролдолгые нэгэдхэхэ» гэжэ уряална.

Индонезиин хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэл бэхижэнэ

ПЕКИН, декабриин 7. (ТАСС). Индонезиин профсоюзуудай центральна федерацие байгуулһаар долоон жэлэй ойтой дашарамдуулан болоһон уулзалга дээрэ федерациин генеральна секретарь Ньоно үгэ хэлээ гэжэ Синьхуа агентство Джакартаһаа мэдээсэбэ. Индонезиин хүдэлмэришэн ангиин единэ үргэн фронтые байгуулга хадаа мүнөө үедэ индонезийскэ профсоюзуудай гол зорилгонь болоно гэжэ Ньоно мэдүүлбэ. Индонезиин профсоюзуудай Центральна федерациин гэшүүдэй тоо олошоржо байна. Мүнөө тус федераци 2,5 миллион хүниие нэгэдүүлнэ. Тэрэ хадаа демократическа эрхэнүүдэй түлөө, федерациин хүдэлмэрилэгшэдэй ажабайдалые һайжаруулхын түлөө эрид шангаар тэмсэнэ.

США-да расова доромжолго хэхэ ябадалые буруушаана

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 8. (ТАСС). «Национальна негритянска хүдэлмэришэдэй соведэй» жэл бүриин съезд декабриин 4-һөө 6 хүрэтэр Чикагода болобо. Тус съезд США-да расова доромжолгодо эсэргүү тэмсэлые шангадхаха гэһэн программа һайшааба.

«Дейли Уоркер» газетын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, тус съезд дээрэ 700 делегадууд, тэрэ тоодо автомобильна, горнорудна, мяханай промышленностиин бусад һалбаринуудай хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэд, түмэр замай транспортын хүдэлмэрилэгшэд байлсаба.

Съездын дүүрэлгэдэ зорюулагдаһан олон хүнүүдэй хабаадалгатай митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Поль Робсон хадаа негрнүүдэй эрхын түлөө тэмсэлэй ба эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй хоорондохи холбоое зааһан байна.

Автомобильна промышленностиин хүдэлмэришэдэй нютагай отделениин секретарь байһан Лейман Уолкер «негритянска национальна хүдэлмэришэдэй соведэй» түрүүлэгшээр һунгагдаба.

Американо-пакистанска сэрэгэй союзые Индидэ буруушаана

ДЕЛИ, декабриин 8. (ТАСС). Пакистано-американска сэрэгэй хэлсээнүүд Индиин олониитые ехээр зэбүүрхүүлнэ. «Дели Таймс» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Азиин ахадуугэй хани барисаанай организациин» түрүүлэгшэ Мауляна Тадж Мохаммед Халил хадаа Пакистандахи американска сэрэгэй базанууд «Азида эб найрамдалда саг үргэлжэ аюул тохёолдуулха юм» гэжэ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлбэ.

Индиин премьер-министр Нерудэ индийскэ парламентын депутат Браджесвара Прасадын эльгээһэн нээмэл бэшэгые газетэ тэрэшэлэн толилбо. «Пакистанай территори дээрэ өөһэдынгөө базануудые Америкын байгуулха гэһэн түсэб Индиин, мүн Пакистанай нэгэдэлдэ, эрхэ сүлөөдэ ехэ аюул болоно... Пакистандахи американска базанууд Индидэ США-гэй наринаар түсэблэн добтолгын эхиниинь гээшэ...» гэжэ бэшэг соон хэлэгдэнэ.

«Амрита Базар Патрика» гэжэ газетэ Дунда Востогой ба Зүүн-Урда Азиин оронуудай хэблэлэй мэдүүлгэнүүдые редакционно статья соогоо дурдана. Тэдэ мэдүүлгэнүүд пакистано-американска сэрэгэй пактые баталалгада эсэргүү протестын үргэн далайса тухай гэршэлнэ.

США-тай Пакистанай сэрэгэй союз баталалгада эсэргүүсэнэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 8. (ТАСС). Джинна Хусейн Шахидай нэрэмжэтэ арадай мусульманска лигэ гэжэ партиин түрүүлэгшэ Сухраварди хадаа миниин парти Пакистанай ба Холбоото Штадуудай хоорондохи сэрэгэй ямаршье союзда эсэргүү тэмсэнэ гэжэ мэдүүлбэ. Пакистан хадаа Индиин һэжэглэн ба дайсан харша хандалгые үүдхэхэ ямар нэгэн алхамуудһаа зайсаха ёһотой юм гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Энээн тухай Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Карачиһаа дамжуулба.

Мосаддыгые сүүдлэлгэ

ТЕГЕРАН, декабриин 8. (ТАСС). Декабриин 3-най, 5-най ба 6-най үдэрнүүдтэ Мосаддыгай ба иранска армиин генеральна штабай начальник байһан Рияхиин хэрэг тушаа сүүдэй процесс дээрэ сүүд хадаа гэршэнэр болгон урдын министрнүүд: юстициин министр Лотфи, элүүрые хамгаалгын министр Малеки ба финансын министрын орлогшо Мобашер, мүн пропаганда ба хэблэлэй управлениин генеральна директор байһан Башир Фарахманд, Тегеранай сэрэгэй губернатор байһан Ашрафи, сэрэгэй полициин управлениин начальник байһан Модабер ба бусад хүнүүдһээ асуулта абаба. Тэрэнэй һүүлээр д-р Мосаддык ба генерал Рияхи гэгшэдһээ асуулта абтаа.

Сэрэгэй уголовно кодексын зарим статьянуудые сүүд дүүргэнэгүй, тэдэнэй үндэһөөр сүүдлэгдэгшэд үмөөрэгдэхэ эрхэтэй байгаа гэжэ генерал Рияхиин үмөөрэгшэ полковник Шахголи декабриин 5-най үдэшын заседани дээрэ тэмдэглэбэ. Гэхэтэй хамта, тэрэ хадаа сүүдлэгдэгшэдэй үмөөрэлгын түлөөлэгшэдэй үгэ хэлэхын тула саг тогтоохо гэжэ сүүдые гуйһан байна.

Энээнэй харюу болгон, түрүүлэгшэ хадаа сүүд хуулитай дашарамдуулан өөрынгөө уялгануудые дүүргэнэ, сүүдлэгдэгшэдые үмөөрхэ эрхэ хэбээрээ үлөөгдэнэ гэжэ мэдүүлбэ.

Үсэгэлдэрэй заседани дээрэ Мосаддыгай үмөөрэгшэ полковник Бозоргмехрын нимэ удхатай мэдүүлгэ тэрэшэлэн буруушаагдаба.

Ирандахи байдал

ПАРИЖ, декабриин 8. (ТАСС). Тегеранһаа Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Англиин ба Иранай хоорондо дипломатическа харилсаа һэргээһэн ябадалые буруушааһан студентнүүдэй демонстрациин һүүлээр Тегеранай сэрэгэй губернатор коммюнике толилбо. «Гурим эбдэгшэдые» арестовалха ба тэдэниие Иранай урда районуудта сүлэхэ гэһэн заналта тус коммюнике соонь хэгдэнэ.

Иранска армиин офицернүүдэй болон солдадуудай дундаһаа 6 хүн арестовалагдаа, үдэр бүриин табан газетэ ба недели бүриин 1 газетэ хэблэн гаргалга хоригдоо гэжэ корреспондент мэдээсэнэ.

Чжоу Энь-лайн мэдүүлгые Хитадай хэблэл дэмжэнэ

ПЕКИН, декабриин 8. (ТАСС). «ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгэй пленэйхидые» корейско-хитадай талын «зэрлигээр зобооһон» хэбэртэй резолюциие ООН-эй Генеральна Ассамблейн абаһантай дашарамдуулан протест хэһэн Хитадай Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лайн мэдүүлгые бүхы центральна газетэнүүд толилбо.

Газетэ энэ мэдүүлгэдэ түрүү бэшэгүүдые ба редакционно статьянуудые зорюулба.

США-гэй хашалтаар ООН-эй Генеральна Ассамблейн абаһан резолюци Корейн ба Хитадай арадай сэрэгүүдые хардана, уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые хэбээрнь байлгаха ябадалда шэглүүлэгдэнэ гэжэ «Женьминьжибао» газетэ түрүү бэшэг соогоо заана.

Генеральна Ассамблейн энэ резолюциие арадай Центральна правительствын үмэнэһөө буруушаан шүүмжэлһэн Чжоу Энь-лайн мэдүүлгые бүхы хитад арад дэмжэнэ гэжэ газетэ заана. Американска делегациин худал мэдүүлгэнүүдые буруушааһан ба Корейдэхи американска сэрэгүүдэй гэмтэ ябуулганuудые гэршэлһэн гадаадын, тэрэ тоодо американска хэблэлэй мэдүүлгэнүүдые ба хэдэн олон баримтануудые тус газетэ дурдаба. ООН-эй Генеральна Ассамблей США-гэй гэмтэ ябуулгануудые буруушаан шүүмжэлхэ ёһотой гэжэ газетэ заана. ООН энээниие хээгүй байхаһаа гадна, корейско-хитадай талада эсэргүү хардалгын бузар кампани ябуулгада США-е дура зоргоорнь табина. Корейдэ 3 жэл үлүүтэй үргэлжэлһэн дайнай үедэ Корейдэхи американска сэрэгүүдэй гэмтэ хэрэгүүдтэ эсэргүү протестнүүдые ООН-до Хитадай Арадай Республикын ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительствонуудай нэгэтэбэшэ эльгээһэн баримтын байбашье, Женевскэ ба Гаагска конвенцинүүдые дэмжэхэ гэжэ ООН-иие уласхоорондын олохон организацинуудай нэгэтэбэшэ уряалһан болобошье, ООН дуугай байһан ба Корейдэ американска сэрэгүүдэй зэрлиг аашануудые тохёолдуулһан байна.

Корейскэ ба хитад арадуудые американска зонхилхы нюурнүүдай һэшхэлгүйгөөр хардаһан, мүн ООН-эй Генеральна Ассамблейн хуули буса резолюци абаһан тушаа хитад арад зэбүүрхэнэ, тэрэниие шэрүүн шангаар буруушаана гэжэ газетэ түгэсхэлдөө бэшэнэ. Американска правительствын ба ООН-эй Генеральна Ассамблейн хэһэн иимэ ябуулганууд бата бэхи эб найрамдалай түлөө бүхы дэлхэйн арадуудай тэмсэлэй зам дээрэ шэнэ һаад бии болгоно, корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэлгэ һаатуулна гэжэ хитад арад тоолоно. ООН-иие США-гэй сэрэгэй политика бэелүүлгын, американска зэрлиг аашанууд ба агресси нюун далдалгын зэбсэг болгохо гэһэн бүхы һанаашалгада эсэргүү, ООН-эй Уставаар хараалагдаһан замда ООН-иие бусаан оруулхын түлөө эб найрамдал хүсэгшэ бүхы арадуудтай хамтадаа эрид шангаар тэмсэхээр хитад арад бүрин шиидэнхэй байна.

США-гэй заабаряар ООН-эй Генеральна Ассамблейн абаһан энэ бузар резолюци американска агрессорнүүдэй гэмтэ хэрэгүүдые хэзээдэшье нюун далдалхагүй юм гэжэ «Гунженьжибао» газетэ бэшэнэ.

Бермудска аралнууд дээрэ баруун гурбан гүрэнэй зүблөөн тушаа

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 7. (ТАСС). Бермудска аралнуудһаа агентствонуудай корреспондентнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр США-гэй, Англиин ба Франциин правительствонуудай толгойлогшонорой зүблөөн боложо, урда үдэрэйхидэл адляар, Франциин премьер-министр Ланьель тэрээн дээрэ байгаагүй. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн тэрэшэлэн болобо.

Зүблөөнэй һүүлээр Черчилль ба Эйзенхауэр иимэ коммюнике толилбо: «Гурбан правительствын толгойлогшонор ба тэдэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд европейскэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө. Үглөөдэр дальневосточно асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ эхилхэ байна. Правительствонуудай толгойлогшонорой зүблөөн дээрэ Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр Бидо «европейскэ хамгаалгын нэгэдэл» (тайлбарилан хэлэхэдэ, «европейскэ арми»—Ред.) тушаа французска хараа бодолые тайлбарилба.

«Американска, английска ба французска тусхай түлөөлэгшэд нэгэдэхи заседаниин һониниие тараһан тухай гомодол ороһон ушарһаа «дуугай байхабди» гэжэ үгэеэ үгэһэнэйнгөө һүүлээр, эбээ таһарба» гэжэ Юнайтед Пресс агентствын корреспондент бэшэнэ.

Хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ харахада, дальневосточно асуудалнууд үсэгэлдэрэй заседани дээрэ тэрэшэлэн зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тиихэдэ, зүблөөндэ хабаадагшадай хоорондо зүрилдөөнүүд гараба. Тусгаарлабал, Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент иигэжэ тэмдэглэнэ: «Мүнөөдэрэй, тайлбарилан хэлэхэдэ, декабриин 6-най заседани дээрэ Азидахи байдал тухай һаналаа мэдэлсэбэ. Энэ асуудалаар баруун 3 гүрэн тон ехэ зүрилдөөтэй байба. Нэрэ хүндэтэ нюурнуудай мэдээнүүдэй ёһоор, Англи хадаа Росситай ба Хитадтай худалдаа наймаа хэхэ ябадалые англичанинуудай ажана байдалда тон шухала гэжэ харана гээд Черчилль Эйзенхауэртэ мэдээсэбэ. Индо-Хитадай дайе сүлөөтэйгөөр шиидхэлтэдэ Франциин эрид шиидэнхэй байһаниие тодорхойлолго ба Корея тушаа эбэй конференци үнгэргэхэ талаар коммунистнуудтай хэлсээ хэхэ тухай һаналаа мэдэлсэлгэ мүнөөдэрэй заседаниин зүблэхэ зүйлдэ тэрэшэлэн оруулагдаба. Энэ заседаниин нюуса байһаниинь тон наринаар сахигдана...»

Бермудска аралнууд дээрэ баруун гурбан гүрэнэй зүблөөн дүүрэбэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 8. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентство США-гэй, Англиин ба Франциин правительствонуудай толгойлогшонорой зүблөөн тухай түгэсхэлэй коммюнике дамжуулба. Тус коммюнике Эйзенхауэрэй, Черчиллиин ба Ланьелиин (Ланьель оройдоо нэгэ заседани дээрэ байлсаһан болобошье, нэгэшье удаа үгэ хэлээгүй) мүнөөдэр толилогдобо.

Зүблөөндэ хабаадагшад өөһэдынгөө хүсые «эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай найдабари мүн» гэжэ тоолоно, «энэ хүсые һайжаруулха зорилготойгоор» саашадаа оролдолго гаргаха һанаатай байһан тухайгаа соносхоно гэжэ коммюнике соонь хэлэгдэнэ. Хойто-атлантическа договор хадаа зүблөөндэ хабаадагшадай гол политика болоно гэжэ саашаа тэмдэглэгдэнэ. Зүблөөн дээрэ харагдаһан проблемэнүүд, тусгаарлабал, германска асуудал, «европейскэ хамгаалгын нэгэдэл» тухай асуудал, Дальна Востогтохи байдал, Индо-Хитадай событинууд дурсагдана.

Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөө зарлаха тухай советскэ нотодо үгэхэ харюу тушаа хэлэхэ болоо һаа, «гадаадын хэрэгүүдэй дүрбэн министрнүүдэй һаяар уулзаха ябадалда хүргэхэ харюунуудай» текст һайшаагдаа гэжэ коммюнике соонь заагдана.

Зүблөөндэ хабаадагшадай хоорондо байгаа зүрилдөөнүүд тухай тус коммюнике соо хэлэгдэнэ, «европейскэ хамгаалгын нэгэдэл» тушаа Франциин хараа бодол заагдана.

Урда корейскэ сэрэгэй пленэйхид нютагтаа бусаха дурагүй байна

ПЕКИН, ноябриин 8. (ТАСС). Кэсонһоо Синьхуа агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр американска тала урда корейскэ сэрэгэй 30 пленэйхидтэй ойлгууламжын хөөрэлдөө хэбэ. Тэдэнэй нэгэниинշье нютагтаа бусаха дуратай байгаагүй.

Сонкокнидохи лагерьта байгаа урда корейскэ сэрэгэй 328 пленэйхидэй дундаһаа 160 хүн ойлгууламжын хөөрэлдөөндэ байлсаба. 160 пленэйхидэй нэгэниинշье Урда Корея бусажа ошохо дуратай байгаагүй.

Финляндска сейм тараагдаба

ХЕЛЬСИНКИ, декабриин 8. (ТАСС). Гүрэнэй Соведэй мүнөөдэрэй онсо заседани дээрэ республикын президент Паасикиви хадаа сейм тарааха ба сеймдэ болзорһоо урид һунгалта 1954 оной мартын 7—8-да хэхэ гэжэ шиидэбэ.

Сеймын ээлжээтэ һунгалта 1954 оной июлиин эхеэр хэгдэхэ ёһотой байгаа.

Түмэрзамшадай клубта

Ажалайнгаа үдэр амжалтатайгаар дүүргээд, түмэрзамшад залуушуул олоороо өөһэдынгөө клубта сугларна. Тэдэнэр мэргэжэлтэ хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Соколов, Кузнецов, Халуева гэгшэдэй хүтэлбэри доро элдэб янзын кружогуудта һуралсажа, өөһэдынгөө бэлиг шадабариие дээшэлүүлдэг юм. Түмэрзамшадай клубта хореографическа, хоровой, баянистнуудай, струнна оркестрын, драматическа, оёдолой кружогууд хүдэлмэрилнэ.

Мүнөө эдэ кружогуудай гэшүүд шэнэ жэлэй концертнэ программа бэлдэжэ байна. Хореографическа кружогойхид СССР-эй арадуудай танцануудые, баянистнуудай ба струнна оркестрын кружогууд—советскэ композиторнуудай баород арадай дуунуудые, драматическа кружок — Д. Щегловэй «Арадай голос» ба А. Симуковой «Отставкада байһан капитан» гэжэ зүжэгүүдые табихаяа бэлдэжэ байна.

Бэлэдхэлэй хүдэлмэриие ябуулхатайгаа хамта, клубай уранһайханай самодеятельностиин коллектив түмэр замай узелай хүдэлмэрилэгшэдтэ концерт, зүжэг харуулжа байдаг. Һүүлэй үедэ самодеятельностьда хабаадагшад 24 концерт харуулһан байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Нефедова А. Чернова хоёр белорусска хатар наадажа байна.

Н. Уховай фото.

СПОРТ

##Ород хоккейгээр городой кубок абахын түлөө

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэород хоккейгээр городой кубок абахын түлөө ПВЗ-гэй «Локомотив» ба «Спартак» обществонуудай командануудай хоорондо финальна уулзалга болобо.

Наадан ехэ түргэн темпээр эхижэ, 20 минутын үнгэрөөд байхада «Локомотивай» добтологгшо И. Ма... лых спартагайхидай ворота руу бүмбэгэ сохижо оруулаад тоо нээбэ. Уданшьегүй локомотивайхид тоогоо 2:0 болгобо. Мүрысөөнэй эршэ бүри шангадана, спартагайхид локомотивайхидай ворота руу бүмбэгэ сохижо оруулаад, 2:1 тоотойгоор нааданай түрүүшын хахад дүүрэбэ.

Нааданай хоёрдохи хахадта спартагайхид эмхигүйгөөр наадаа. Хоёр командын уулзалга 6:2 тоотойгоор «Локомотивай» командын илалтаар дүүрээ.

Тиин ПВЗ-гэй «Локомотив» обществоород хоккейгээр городой кубок абаба.

Е. Николаев.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00698.

Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.